



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

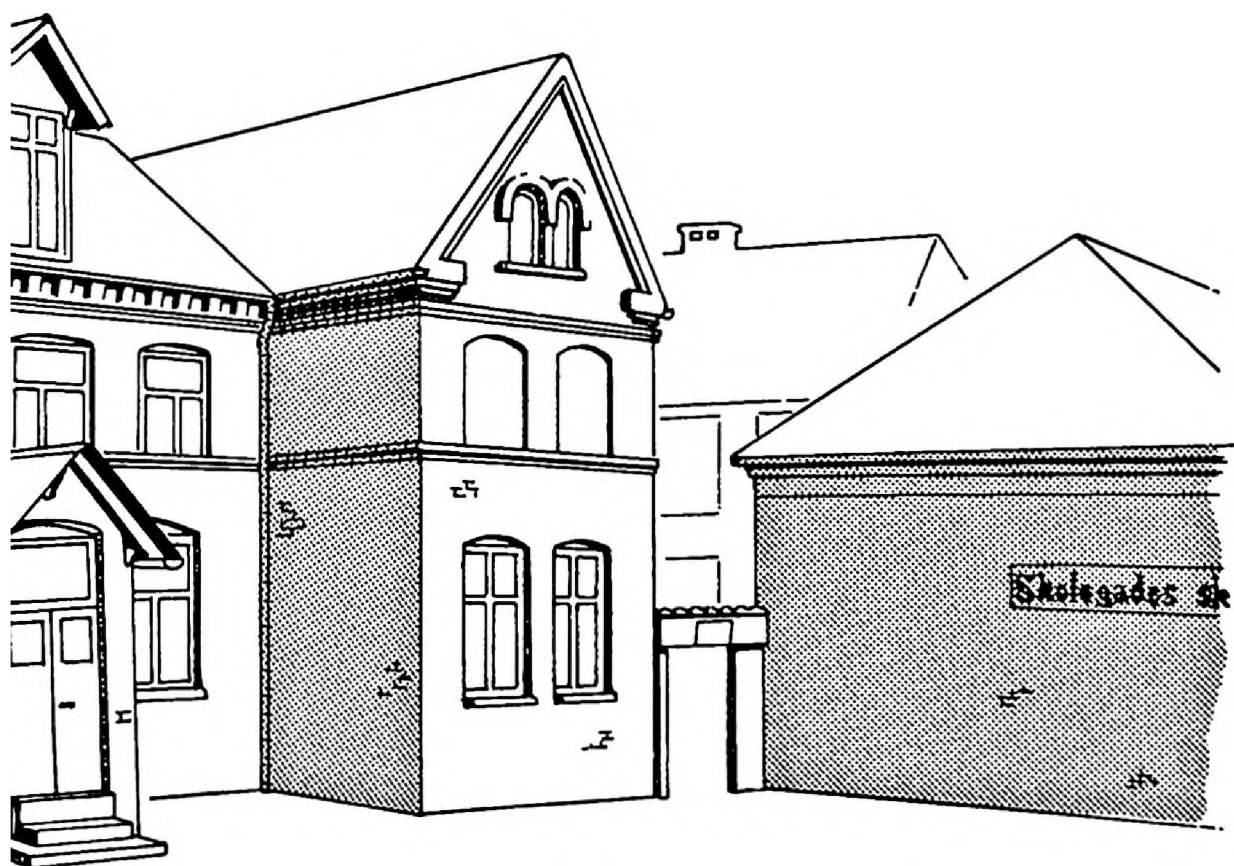
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Skolegades skole



100 aar

Forsideillustration:
Niels Gorm Andersen
Tryk: Brønderslev
Bogtrykkeri 1988

Prolog

Jeg er gadens Skole
Jeg gav gaden navn
Skolegades skole - det er mig
Jeg har ligget her længe
100 år
Og nu spør' I,
om jeg kan huske,
hvordan det var dengang da?
og også dengang da?
og om jeg tror på fremtiden?
I spor' og spor'
vil så gerne vide det hele
La' mig svare så:
Ja, jeg er ældre, men ikke gammel
Nej, jeg er ikke nærsynet og døv,
for jeg fulgte med tiden
Hvad jeg ikke havde i starten,
det har jeg fået undervejs
Mit ydre er stort set det samme
(Jeg blev lidt bredere på midten.
- fylder lidt mere - det kom med alderen)
Men kom med - Kom indenfor
i 1889 tænkte de så på video og data?
Nej, vel - men jeg har det!
Og dengang kom jeg først
- åbnede landets første skolebibliotek og børn
ja, så er der børnene - for børn har her været
Jeres børn - mine børn - vores fælles børn
Hvor mange?
Jeg ved det næppe, men ku' de ta' hinanden i hånden,
kunne de vel lave en række ned til Alperne
Hele tiden
har nye børn afløst de gamle
Jeg har set dem den 1. skoledag
- og også den sidste
Jeg har set børn i matrostøj,
i stivede hvide forklæder og knapsko
Jeg har set piger i skorter
og drenge i plusfours
og drenge der ligner piger
og piger der ligner drenge
i joggingtøj og kondisko
langt hår
kort hår
De er kommet til fods
og så på cykel
og sidst på knallert
Men de ler den samme latter
og smiler de samme smil
Og nogen ka' jeg kende igen,
for ham der ligner sin far,
og hun der er sin mormor om igen
Jeg har kendt dem i generationer
og stadig glæder jeg mig
over de nye, der kommer til
For jeg er folkets skole,
og jeg er gadens skole,
nu 100 år er jeg som altid
SKOLEGADES SKOLE!

Else Sølvsten

Forord

Allerede i august 1986 nedsatte lærerrådet ved Skolegades skole et udvalg, der fik til opgave at planlægge et kommende 100 års jubilæum.

Alle i udvalget var straks enige om, at der burde udarbejdes et jubilæumsskrift, men opgaven syntes i første omgang næsten at være uoverkommelig.

For kunne de tykke, gamle mure fortælle historie, ville det blive til mange tusinde sider - om liv, skolearbejde, udvikling, glæde, sorg, øretæver, nytænkning, oplevelser og meget andet, det hele blandet med duften af barnesved og rengøringsmidler.

Vi valgte at henvende os til tidligere elever inden for forskellige

10 år for at høre dem berette om netop deres skoletid. På den måde er vi næsten nået 100 år tilbage i tiden. Alle har taget imod opfordringen, og enkelte har oven i købet givet udtryk for, at det var en sjov og spændende opgave, de blev stillet. Også ældre kolleger har fortalt om deres tid ved skolen.

Udvalget takker hermed for de mange indlæg; også en tak til Lokalhistorisk arkiv for skolens 100-årige historie.

*Skolegades skole den 7. januar 1989
Holm Moustén*

Hvornår blev Skolegades skole indviet/taget i brug?

Det har voldt jubilæumsudvalget en del besvær at finde frem til den nøjagtige dato. Ved en forespørgsel på Landsarkivet har man fundet frem til et brev fra skoledirektionens formand, der foreslår sognerådet datoerne 28. december 1 888 eller 3. januar 1889 for indvielsen, samt den 7. januar 1 889 for undervisningens begyndelse.

I skolens årsskrift fra 1938/39 hedder det i pkt. 6:

»Den 7. Januar var det 50 Aar siden, den gamle Skolebygning blev taget i Brug. I denne Anledning inviterede Byraadet Skolekommissionen, Sognepræsten og Lærersonale med Ægtefæller til Fest

med fælles Kaffebord i Sanglokalet. Da Borgmesteren var bortrejst. lededes Festen af Medlemmer af Skoleudvalget. Lærer E. Dehn. Overlærer Sørensen gennemgik Skolens Historie i de 50 Aar, og der blev holdt Taler for skolen af Dyrlæge A. R. Møller, Sognepræst Th. Krøgholt og Driftsbestyrer P. K. Bolet. Ligeledes talte fru Oline Hansen og E. E. Kristensen. En særlig Velkomst rettede Lærer Dehn til Fru Overlærer Rasmussen, som også var til Stede ved Indvielsen i 1889.

Datoen er hermed fastsat til 7. januar 1889.



H. Sognesrådsformand H. Johansen
i Orpoulsten

Ifølge Brevet til mig indstaltet
Puske om et opgive en Dag
til Indledningsforelæsning
sig Fredag den 28. Instr.
eller, hvad der mest
i flere Henseender vilde
passer bedre. Torsdag den
3. januar. Det kan
antages, at hele det nye
Lærerpersonale kan være
tilstede og Undervisningen
begynde en af de
første Dage derefter,
særlig den 7. januar.

Jeg skal være tilstede
hvert af de to næste
Dage det skal være.

Det nærmere kan vel
senere aftales, når Sognes-
rådet har taget endelig
Bestemmelse.

Udlyst
H. Johansen

1^{ste} Klases Examen i April 1859.

Nr.	Navn	Al- der	Religion	Latin	Græsk	Regning	Historie	Geografi	Indskud vinder	Lang	Kend- tebøger	Sum	Styl	Arbejde
1	Peter Jørgen Hansen													
2	Ole Johannes Hansen	7 1/2												
3	Christian Emil Nielsen	7 1/2												
4	Vilhelm Carl Christensen													
5	Karl Peter Nielsen	8 1/2												
6	Thomas Peter Christensen	7 1/2												
7	(Paa) Peder L. B.	7 1/2												
8	Peter Holger Jensen	8 1/2												
9	Gaarnas Christensen	7 1/2												
10	Lund Fench.	7 1/2												
11	Peter Adolf Georg Jensen	8 1/2												
12	Andreas Johannes Hansen	7 1/2												
13	Andreas Hansen Torp													
14	Carl Christen Peter Christensen	8 1/2												
15	Peter Jensen	9												
16	Frants Christensen	7 1/2												
17	Thomas Peter Nielsen													
18	Christen Esben Jensen	9												
1	Kaare Kari Petersen	8 1/2												
2	Engelberg Adolph Christen	8												
3	Karl Kari Christensen	8												
4	Charlotte Augusta Christensen	7 1/2												
5	Kari Christensen	7 1/2												
6	Peter Christen Christen	7 1/2												
7	Carl Christensen	9 1/2												
8	Anders Nielsen Christen													
9	Lone Mathias Jensen													
10	Carl P. August Christen	7 1/2												
11	Anders Carl Jensen	8 1/2												
12	Anders Christen Christen													
13	Peter Christen Christen													
14	Anders Christen	6 1/2												
15	Anders Christen Christen													

Elevernes karakterer er fjernet her,
men findes i det originale hæfte

Skolevæsenet i Brønderslev går langt tilbage i tiden

Vester Brønderslev skolevæsens historie går langt tilbage i tiden, længe før en skoleforordning blev udsendt den 31. januar 1739. Den påbød oprettelse af sogneskoler over hele landet. Allerede i 1630 omtaltes et skolehus ved Brønderslev gamle kirke. Det havde dog kun een skolestue, meget spartansk møblet med en række træbænke og et værelse til skoleholderen. Den første skoleholder var antagelig Jørgen Grubbe, der ved siden af skolearbejdet havde privatundervisning på større gårde.

Skoleholderens løn var på den tid 2 skæpper rug fra hver gård og 1 skæppe fra hvert bol. Den lange række af skoleholdere med forholdsvis korte ansættelsesperioder skyldtes antagelig de dårlige aflønningsforhold. En skoleholder måtte nødvendigvis have et arbejde ved siden af skolearbejdet, hvis han skulle forsørge en familie. Skoleholderlønnen blev forbedret i 1742, hvor af lønningen blev fastsat til 5 rigsdaler og 12 skilling årligt, dertil kom 3 tønder, 6 skæpper rug og 1 tønde 2 2/3 skæpper byg. Desuden skulle der betales 4 skilling af hvert »formuende« barn i indskrivningsgebyr og 1 skilling om ugen indtil barnet kunne skrive og regne - derudover fik skoleholderen ligesom præsten sit »offer« i kirken ved højtiderne - og årligt 4 skilling af hver tjenestepige. Endelig skulle han i en kasse modtage tavlepenge til underhold og bøger for sognets fattige børn.

Sognepræsten indberettede til biskoppen om en skoleholder, at han skrev og regnede vel og var ulastelig i sin opførsel, men at han ikke havde indsigt i

eller gaver til at katekisere.

I 1838 bliver skolehuset ved den gamle kirke ombygget, så der foruden lejlighed til skoleholderen også bliver et værelse til andenlæreren. Der bliver ansat en førstelærer, hvis aflønning var på 287 rigsdaler og 14 skilling, dertil kom indtægten fra en skolelod på 3½ tdl. Andenlæreren aflønnes med 160 rigsdaler, og til hans værelse hørte fri brændsel.

Det store børneantal i skolen og en mangelfuld klasseinddeling bevirkede, at der i 1860 fremkom flere privatskoler i Brønderslev. En sådan blev oprettet af friskolelærer, senere boghandler, P. Christensen. Hans senere hustru Fanny Rasbeck havde også oprettet en friskole, og de blev ved ægteskabet slået sammen til en skole, - men den blev nedlagt i 1876. Der var flere små privatskoler som virkede under trange kår, og de aflastede ikke i væsentlig grad sogneskolen. Brønderslev sogns samlede skoleudgifter beløb sig til i alt 1.362 kr. for skoleåret 1887.

Det var antagelig den udsendte nye skoleforordning af 1844, hvis indhold pegede hen på at skabe nye skoletyper med adskilte klasser og udvidede krav til undervisningen, der bevirkede, at Brønderslev sogneråd havde planer om at bygge en ny og mere tidssvarende skole inde i byen. Men skoleplanen mødte stor modstand, både fra beboere som fra enkelte sognerådsmedlemmer. Men tilhængere af den nye skole gik af med sejren, så skolebyggeriet kunne påbegyndes. Den ældste fløj af Skolegades skole stod færdigbygget i 1888.

Skolestriden lagde grunden til de senere gode skoleforhold

Den nye skolebygning i Skolegade stod færdigbygget inden årets udgang 1888, og den samlede byggesum blev på 26.000 kr. Til den nye skole skulle der, foruden førstelæreren, være 2 lærere og 1 lærerinde, og med alt dette var skoleudgifterne i 1889 steget til godt 5.500 kr.

På grund af Brønderslevs stærke befolkningstilvækst og dermed et større antal skolepligtige børn, blev pladsforholdene snart for små, så allerede i 1903 blev en ny fløj bygget til, og samtidig byggedes et nyt gymnastikhus parallelt med Skolegade. I 1890 bliver Grindsted skole bygget, og den kunne tage ca. 50 elever. I 1891 blev en eksamensberettiget realskole bygget ved Algade, og til den ansættes real-skolebestyrer H. P. Neisig og lærer H. P. Jepsen. Realskolen var først privatejet, men på grund af dårlig økonomi blev den overtaget af Brønderslev kommune i 1913. Den fungerer i dag som forskole for de mindste og er en del af Skolegades skole. Forskolen har 6 almindelige klasseværelser, 1 gymnastiksal samt et lærerværelse.

1908 opstod en bitter strid, såvel i sognerådet som i store dele af befolkningen, over en ny fremlagt skoleplan. Efter voldsomme diskussioner frem og tilbage nåede man frem til, at sognerådet nu var villigt til at opfylde de krav, der blev stillet fra skolens side om, at gøre undervisningen fyldigere og bredere. Derfor kom det som en meget stor overraskelse for alle, da sognerådsformand N. Pedersen fremlagde et forslag til en helt ny skoleplan, der skulle indføre købstadsordning med oprettelse af mellemskoleklasser - uden at forslaget først havde været forelagt sognerådet eller skolekommissionen. Skoleplanen gik derefter til afstemning på et sognerådsmøde den

31. oktober 1908, og her blev den vedtaget med 6 stemmer mod 3. Med i planen var også, at alt skolemateriale skulle udleveres gratis til børnene.

Den nye skoleplan medførte, at der skulle udnævnes en ny skoleleder, og det blev førstelærer Svend Rasmussen. Han oprettede i øvrigt et forskolelærerinde seminarium i 1904, - som dog kun virkede i få år pga. for ringe søgning. Efter Svend Rasmussens død i 1910 blev lærer Markus Hansen udnævnt til overlærer. Denne udnævnelse var i høj grad med til at forsonde modstanderne af den nye skoleplan. Markus Hansen blev for øvrigt valgt som byens første borgmester, da Brønderslev blev ophøjet til købstad i 1921. At den nye skoleplan ville blive betydeligt dyrere end den gamle plan, var man klar over. Men befolkningen var villige til at betale meromkostningerne, vel vidende, at skulle man fastholde og helst udvide befolkningstallet og fortsat have en betydelig udvikling i området, måtte man have en god og forsvarlig skoleundervisning og kunne give en længerevarende undervisning med en afsluttende eksamen til dem, der måtte ønske det. Sognerådsformand N. Pedersen deltog meget i det offentlige liv og var en af Brønderslev håndværkerforenings stiftere. Han sad i en lang periode som sognerådsformand og var derfor mere end nogen anden foregangsmand for Brønderslevs gode skoleforhold i årene fremover.

Der blev i 1909 opført en ny skolebygning, Krogensgade-bygningen, som ligger parallel med de gamle bygninger, og den havde 9 klasseværelser samt sang-, håndarbejds- og skolekøkkenlokale. Endvidere et lille lokale, der kunne benyttes til skoletandpleje. Ved siden af sanglokalet var et køkken og et sløjdundervisningslokale. Kommuneskolen havde på den tid omkring 600 elever, der blev undervist af 11 lærere.

11920 var børnetallet i skolen steget til 975, og lærerstyrken bestod af 1 overlærer, 2 viceinspektører og 23 lærere. Efter borgmester og overlærer Markus Hansens død i 1934, blev Johannes Sørensen skoleinspektør, og han vil især blive husket for sit store arbejde med at få friluftsbadet anlagt i 1936-37. Friluftsbadet benyttedes i sommertidene til badning og svømmeundervisning i gymnastiktimerne. 46 drenge og 35 piger bestod det første år den lille frisvømmerprøve.

Børnebogssamlingen er fra 1. april 1936. Den blev oprettet som et selvstændigt børnebibliotek - nu skolebibliotek. Kommunen gav årligt et tilskud og desuden blev der givet statstilskud. Elever over 11 år havde ret til gratis hjemlån af bøger, og der blev i årets løb udlånt 5.000 bind.

Skolebespisningen på Skolegades skole begyndte i 1938. Formålet var at yde skolebørn fra ubemidlede hjem i kommunen et måltid tilstrækkelig nærende varm mad i skoletiden. Bespisningen foregik i skolens lokaler.

En ny skolebygning (lærerværelsesbygningen) blev opført i 1943, og den kom til at koste 300.000 kr. Den blev indrettet med 2 klasseværelser, sløjdsal, tegnelokale, bibliotek, lærerværelse, spisestue for udenbys elever samt gymnastiksal med omklædningsrum, baderum og toiletrum for piger. I bygningens venstre ende findes baderum for drenge. En mellembygning forbinder denne bygning med den gamle gymnastiksal og indeholder omklædningsrum og toiletrum for drenge. Øst for skolebygningen blev der anlagt en botanisk have. De nyindrettede skolelokaler vakte dengang de øverste skolemyndigheders højeste anerkendelser, og sløjdklokalet blev karakteriseret som værende landets smukkeste og bedst indrettede.

De stigende skoleudgifter gennem årene kyldtes ikke mindst opførelsen af de store skolebygninger, der kræver store summer til afskrivning, forrentning, vedligeholdelse, rengøring og opvarmning. I 1944 var der 31 lærere til at undervise 956 elever, og de samlede skoleudgifter var på 186.977 kr.

Besættelsestiden besværliggjorde undervisningen, idet det meste af den gamle skolebygning var beslaglagt til tyske soldater, og flere lokaler blev benyttet til at huse internerede. Man var derfor henvist til at oprette »vandreklasser«, men trods det blev undervisningen gennemført næsten i fuldt omfang.

Efter krigen blev der indført skolekøkkenundervisning, eksamensfri mellem-skole og ungdomsskole. Den nordre skolebygning blev bygget i 1949, og indrettet med toiletrum i kælderetagen, 2 klasserum i stueetagen, og i tagetagen lokaler til skolelægen og til skoletandplejen. Samtidig blev der indrettet kontorer til viceskoleinspektørerne og et til konsulenten for særundervisningen.

Den 1. april 1958 gik stadsskoleinspektør Johannes Sørensen af på grund af alder. Og den 1. november 1958 blev Elis Frederiksen ansat som skoleinspektør for Skolegades Skole. Fra 1958-60 foretog man en gennemgribende istandsættelse og indretning af nye faglokaler. Der blev indrettet et lokale i et kælderrum til småsløjd, udstyret med de mest hensigtsmæssige arbejdsborde, skabe, værktøjer m.m. Men lokalet benyttedes også til undervisning i maskinskrivning, hvortil der erhvervedes 15 skrivemaskiner. To nye fysiklokaler blev indrettet med det nyeste udstyr, og lysforholdene blev forbedret i nogle klasseværelser.

Drengenes gymnastiksal fik nye mure, og der blev opsat nye øvelsesribber.

Store reformer inden for undervisningen fortsætter

Fra 1. april 1959 skete der store ændringer, som følge af den nye skolelov af 7. juni 1958. De daværende eksamensmellemsskoleklasser og realklasser fortsatte med de afsluttende eksaminer efter den gamle undervisningsplan. Men nu blev der oprettet en 7-årig hovedskole med frivillig fortsættelse i en 8. og 9. klasse.

Klasserne deltes i boglig og almene klasser. Nogle af eleverne gik fra begyndelsen af 6. klasse i en a-klasse, som sigtede mod 8. og 9. skoleår, og en b-klasse som sigtede mod en 3-årig realafdeling, der begyndte efter 7. klasse. Der kunne dog også være mulighed for at føre 5. klasserne udelte igennem 6. og 7. skoleår, hvis forældrene ønskede det.

Med den sidste tilbygning i 1949 fik Skolegades skole stort set det udseende, som den har i dag. Men inden for undervisningen er der sket meget store forandringer, som ganske givet er præget af vort højteknologiske samfund, men sandelig også af en større psykologisk forståelse og et bedre pædagogisk tilrettelagt undervisningsmateriale.

Skolens brede vifte af undervisnings-tilbud med berøringsflader udenfor skolen skyldes også erkendelsen af, at der ikke findes 2 børn, der er ens, fordi hvert menneske er unikt.

I begyndelsen af 1960'erne kommer der en direkte kontakt med erhvervslivet og flere af kulturområderne, alt sammen noget der integrerer skolens undervisning med det virkelige liv uden for skolen. Således begynder man at indføre erhvervsorientering, hvor formålet er at give eleverne et større kendskab til det praktiske liv, og derigennem give dem kendskab til erhvervslivet, og derved gøre dem endnu mere interesseret i deres videre uddannelse.

Senere kom erhvervspraktikordningen, der bestod i, at eleverne i 9. klasserne i 14 dage var ude i forskellige virksomheder, hvor de under kyndig vejledning af stedets folk fik et godt indblik i arbejdsgangen og i livet på en arbejdsplads.

Skolen begyndte også en færdselsundervisning, hvor man havde en sagkyndig fra politiet til at vise trafiktavler og lysbilleder, medens færdselsloven blev gennemgået. Men den praktiske del foregik på cykler, hvor man gennemførte en bestemt rute under kontrol og med skjulte poster.

Op gennem 60 og 70'erne er der kommet flere og flere aktiviteter til uden for skolen. Således er der »Munkens Klit«, som også benyttes uden for ferietiden til et kortere eller længere lejrskoleophold. Der er teaterordningen, hvor eleverne på en af landsdelens scener, kan se 2 forestillinger pr. år. På ekskursionsture kan et emne, som har været behandlet i klassen, efterprøves i felten. Der kan træffes aftale med lærerne om skolerejser, både indenlandske og udenlandske. Skolen har lejlighedsvis besøg af udøvende kunstnere - et orkester kommer og spiller, - en maler viser og fortæller om sin billedkunst, - en teatergruppe optræder osv. Alt dette er meget vigtige oplevelser for eleverne, for gennem kunsten lærer de at se livet på en anden måde.

Vi må ikke glemme, at samfundet ikke alene kan bygges på faglig kunnen, der må ideer og visioner til, om et liv med livsfylde skal opnås. Skolebiblioteket er også en vigtig del af skolens tilbud, for det skal tjene undervisningen og skal give eleverne adgang til en nyttig og udviklende læsning. Biblioteket står til rådighed for skolens lærere og elever i hele undervisningstiden. Eleverne fra 4.-8. klasse får undervisning i at bruge skolebiblioteket, og samtidig orienteres



Skolegade-bygningen ca. 1889.

res de om folkebibliotekets virksomhed. Skolebibliotekets udlånsvirksomhed sker fra basissamlingen og er gratis. På forskolen er der udstationeret et depot af billed- og småbørnsbøger fra skolebiblioteket. Og fra denne bogsamling kan klasselærerne i 1.-2. og evt. 3. klasse låne bøger til den første læsning, det såkaldte klassebibliotek. Fra og med 3. klasse kan eleverne sammen med deres klasselærer låne bøger fra skolebiblioteket. For skolens ældste elever er der indrettet en speciel afdeling med ungdoms- og voksenbøger, som kan lånes af denne elevgruppe. Den 1. maj 1987 havde Skolegades skole 40 lærere til at undervise 455 elever.

Fra skolens start i 1888 og frem til i dag har der været mange store forandringer, såvel på skolens fysiske rammer som på undervisnings tilbuddene. Man kan roligt sige, folkeskolen lever og har det godt. Der er derfor god grund til at sende tankerne tilbage til de mennesker, der i tide forstod, hvor stor betydning et godt skolevæsen ville være for Brønderslev området. Der er ingen tvivl om, at skolevæsenets udvikling har sin store andel i Brønderslevs stærke vækst fra århundredeskiftet og til i dag.

Brønderslev Lokalhistoriske Arkiv ønsker Skolegades skole hjertelig tillykke med 100-års jubilæet.

Jens Chr. Dalgaard

De seneste års udvikling i tal Skolegades skole

Antal elever pr. 1/9-75 fra 1 . kl. - 10. kl.	848 elever	43 klasser
Antal elever pr. 1/9-76 fra 1 . kl. - 10. kl.	671 elever	33 klasser
Antal elever pr. 1/9-77 fra bh. - 10. kl.	637 elever	34 klasser
Antal elever pr. 1 /9-78 fra bh. - 1 0. kl.	614 elever	33 klasser
Antal elever pr. 1 /9-79 fra bh. - 10. kl.	604 elever	32 klasser
Antal elever pr. 1 /9-80 fra bh. - 1 0. kl.	585 elever	31 klasser
Antal elever pr. 1 /9-81 fra bh. - 10. kl.	53 7 elever	30 klasser
Antal elever pr. 1/9-82 fra bh. - 10. kl.	499 elever	30 klasser
Antal elever pr. 1/9-83 fra bh. - 10. kl.	486 elever	29 klasser
Antal elever pr. 1/9-84 fra bh. - 10. kl.	472 elever	27 klasser
Antal elever pr. 1/9-85 fra bh. - 10. kl.	460 elever	26 klasser
Antal elever pr. 1/9-86 fra bh. - 10. kl.	452 elever	27 klasser
Antal elever pr. 1/9-87 fra bh. - 10. kl.	432 elever	26 klasser

Driftsudgifter: Lærerantallet:

1976	887.887,35 kr.	73/74	ca. 47 lærere
1977	1.543.465,00 kr.	74/75	ca. 45 lærere
1978	1.682.863,00 kr.	75/76	ca. 48 lærere
1979	1.892.244,00 kr.	77/78	ca.48 lærere
1980	2.021.628,00 kr.	82/83	ca. 40 lærere
1981	2.190.433,00 kr.	83/84	ca. 39 lærere
1982	2.335.734,00 kr.	85/86	ca. 36 lærere
1983	2.386.392,00 kr.	87 /88	ca. 38 lærere
1984	2.475.218,00 kr.		
1985	3.036.521,00 kr.		
1986	2.555.051,00 kr.		
198 7	2.402.192,67 kr.	Skoleforvaltningen. den 7. juni 1988	

Vandkummen

1911 den 24 Novbr afholdt
Idvalgt Møde paa Elektrisi-
tetsbarket. Kajf. Kjær havde
spillet Forfald
Følgende forhandlede.

1. Fra Niiree Nielsen og Com-
støber Fritz Pedersen foreslå
Tilbud paa en Forstene til
Drinksbaad paa Kommuneskolen.

2. Nielsen foreslår have giort
Tilbud paa Vandapparatet til nye
navnte 1 Punkt. til de 2 Kuvler
Kuvler 66,45 Kr. og 54,45 Kr. Tilbud antogs.

Den 1911 den 1 December
afholdt Idvalgt Møde paa
Hotel 'Phönix'. Alle medlem-
merne var mødt.
Følgende forhandlede.

1. Fra Comestøberne Chr.
Nielsen og Fritz Pedersen foreslå
Tilbud paa Drinksbaad, forstæ-
ner til Kommuneskolen til fol-
gende Priser 285 Kr. & 290 Kr.

Chr. Nielsen tilstodet Arbejdet for
285 Kr. efter fremlagt Tegning.



Fra hyrdedreng om sommeren og skoleelev om vinteren til politiassistent.

Marinus Bendtsen, Plejehjemmet Kornumgård



Marinus Bendtsen blev født på Vrangdrup mark ved Brønderslev den 27. juni 1897.

Marinus Bendtsen begyndte sin skolegang i Grindsted gamle skole, som lå ved den nuværende Grindsted plantage.

Senere flyttede forældrene til Brønderslev by og Marinus Bendtsen kom til at gå på Skolegades skole.

I et interview fortæller Marinus Bendtsen følgende:

Jeg husker tydelig, hvordan vi stillede op i skolegården på række og geled for derefter at gå ind på gangen, hvor vi skiftede træskoene ud med futskoene, der stod på træhylder på den lange gang. Der var megen disciplin i skolen, vi skulle høre efter, hvad der blev sagt ellers vankede der lussinger.

Marinus Bendtsen synes selv, at han fik alt for lidt ud af sin skolegang, hvilket bl.a. skyldtes det forhold, at han var en af de mange elever, som blev udskrevet af skolen hver sommer fra maj til november for at tjene som hyrdedreng, første gang som 8 årig, hvor lønnen kun udgjorde kosten, men allerede året efter blev der udbetalt 20 kr. for et halvt år.

Når vi så mødte i skolen igen til november, kom alle, både piger og drenge til at gå i samme klasse.

Marinus Bendtsen fortæller videre:

På modsat side af Skolegade, hvor BOE-bygningen ligger nu, boede »Slikmutter«. Med 2 øre på lommen kunne vi købe en slikkepind, som bestod af to figurer dypet i sirup. Der kunne også erhverves et kræmmerhus slik for 1 øre. Den årlige skoleudflugt gik til Tolne skov. Den medbragte sodavand var som regel drukket, inden toget nåede Em.

Mange år senere husker Bendtsen også Tolneturen, men da var rollen en helt anden. For nu var Marinus Bendtsen ansat inden for ordenspolitiet og skulle lede skolens langt over 1000 elever ned ad Bredgade til toget på Brønderslev station.

Det var en festdag, som mange gamle elever sikkert husker.

Marinus Bendtsen blev som 24-årig ansat ved Brønderslev politi og sluttede samme sted som 70-årig - en ret enestående karriere.

Marinus Bendtsen slutter sin beretning med at ønske sin gamle skole til lykke med jubilæet.

Forhenværende postbud Ejner Hjort, der i dag bor nabo til Marinus Bendtson på plejehjemmet Kornumgård, har også lyst til at berette om sin skolegang.

Ejner Hjort fortæller: Jeg er født i 1896 og har haft hele min skolegang på Skolegades skole. Jeg begyndte i 1903 og sluttede som 13-årig i 1910, i øvrigt samme år som min klasselærer Svend Rasmussen døde.

Det sidste år havde jeg Rasmussen sammenlagt 18 timer om ugen. Mit bedste fag var regning - især beregning af flader og rummål havde min store interesse. Min lærer forærede mig en håndskreven regnebog, som jeg nu har ladet overgå til Lokalhistorisk arkiv. Ejner Hjort fortæller videre: Overlærer Sv. Rasmussen var foruden at være min klasselærer også bibliotekar. Biblioteket var i Skolegade-bygningens øverste

etage. I dette lokale gik jeg i 7. klasse.

Jeg husker tydeligt, at eleverne på skift havde til opgave at røre i et fad med finsk tjære (træetjære). Fadet stod placeret på øverste hylde i biblioteket. Formålet med dette eksperiment var, at tjæren skulle give en bedre luft i klassen, og det kunne såmænd også godt gøres nødvendigt.

Svend Rasmussen var førstelærer til 1905. Herefter blev han kongelig udnævnt til overlærer og virkede som sådan indtil 1910, hvor han afløstes af Markus Hansen - kongelig udnævnt overlærer 1910-35.

Om samme Svend Rasmussen er der skrevet en bog, der hedder: »Kongelig udnævnt« - bogen er skrevet af lærer Kristian Kjær og udgivet i 1920. Meget interessant læsning, men en bog som det i dag kan være svært at få fat på.



Ejner Hjort har sendt ovenstående billede, som er taget i 1910. Ejner står yderst i 2. række. I forreste række som nr. 2 fra venstre sidder Thorvald Jensen, som senere blev borgmester her i byen.

Den 4. juni 1987 havde Skolegades skole besøg af en gammel elev - Henry Petersen - der i dag bor på Langdalsvej 44 i Brabrand ved Århus.

Henry er født den 17. september 1913 og begyndte sin skolegang den 1. april 1920. Familien boede dengang i Krogensgade i Villa Bøgely - nabo til skolen. Faderen var støbemester. Henry fortæller: De første to år gik jeg på Pogeskolen - senere kaldet Forskolen. Skolen havde dengang indgang fra Algade.

Min dansklærer hed fru Henriksen, hun var også vores klasselærer. Til skrivning havde vi lærer Kolling. Med »blødt« håndled skrev vi i takt til sangen: »I en kælder sort som kul...«. Lærer Kolling var fuld af kunster, jeg ku' vældig godt li' ham. Mølgaard blev vores tegnelærer, da vi senere kom op på den »store skole« - Skolegades skole. Tegnelokalet lå helt oppe under taget i Skolegadebygningen. Lokalet blev også brugt af pigerne til håndgerning. Fra faget tegning husker Henry Petersen følgende: Vi tegnede klodser set fra forskellige vinkler, samt udstoppede fugle. Jeg tegnede bl.a. en fasankok, jeg tror det tog mig 3 måneder at få den færdig. Som noget særligt husker jeg en »opstilling«, der bestod af en vinkaraffel med 4 glas omkring. Karaflen indeholdt en halv flaske vin, og når solen skinnede ind ad tagvinduet og ramte flasken, gav det et fint skær - et virkeligt godt emne at tegne.

Henry fortæller videre: Vi var 4 knægte, der gik i gang med opgaven. Tegningerne, syntes vi, blev så gode, at vi foreslog hinanden at skåle på resultatet, og snart var karaflen tom. Ugen efter kom der en seddel rundt i klasserne for at få opklaret mysteriet med den tomme vinkaraffel. Vi snakkede i frikvarteret om, hvad vi skulle gøre og blev enige om at gå til lærer Mølgaard og fortælle

sandheden. Han tog først den alvorlige mine på, men kunne alligevel ikke holde masken ret længe. Enden på det hele blev, at vi næste dag stillede med en ny flaske vin, som blev hældt på karaflen, og så blev der ikke snakket mere om den ting.

Lærer Kjær var gårdvagt. Han var streng, men retfærdig. Han kunne få os til at stille op på række, når frikvarteret var slut. Vi skulle gå pænt, stille og roligt ind og stille vores træsko i en reol, der var uden for hvert klasseværelse. Her skiftede vi til hjemmesko, inden vi gik ind i klassen.

Fra den nye skole - nu kaldet Krogensgade-bygningen - husker Henry især sløjdundervisningen, som foregik i kælderen til venstre i et nuværende maskinskrivningslokale, som var i et med det nuværende geografilokale.

Sløjdlæreren hed Dehn. Han besøgte tit redaktør Sørensen på Socialdemokraten. Lærer Dehn var af en hidsig natur og brugte ofte spanskrøret, så det var nu ikke alle, der kunne lide ham. En gang, hvor spanskrøret havde været i brug, besluttede vi 36 drenge, der havde sløjdd, at gøre en ende på dette afstraffelsesmiddel og så håbe på en mere demokratisk facon. Henry fortsætter: Efter et frikvarter gik vi tilbage til sløjddlokalet og målte spanskrøret op og savede det derefter i 36 stykker. Samtlige stykker puttede vi i en pose og anbragte denne oppe på hans stol. Lærer Dehn nævnte ikke noget om spanskrøret. Nogle dage senere tog vi en øl og en cigar med op til Dehn, som kvitterede med en historie, så blev der ikke talt mere om den sag.

Min gymnastiklærer hed Høtoft Rasmussen. Om sommeren spillede vi bl.a. langbold, det foregik oppe på markedspladsen, mener jeg. Men om vinteren var vi i gymnastiksalen, hvor de forskellige redskaber var i brug. Både i sløjdd- og gymnastiktimerne var vi 35-36

drengene, altså to parallelklasser sammen. Når vi kom fra 5. klasse skulle de, der ønskede det, og som havde gode karakterer, fortsætte i mellemskolen. Jeg selv gik videre i 6. og 7. klasse. Nogle af os kunne gå et ekstra år i 7. klasse, 8. klasse blev først oprettet langt senere. Den årlige skoleudflugt gik som regel til Tolne skov med toget. Vi blev anbragt i kreaturvogne og kunne, når vi stod op på bænkene, kigge ud af de små huller for oven i togvognen. Vi havde madpakke med til hele dagen samt lomme-

penge. Jeg var jo ud af en børneflokk på 6, fortæller Henry, så jeg måtte nøjes med en 10 øre, det kunne nu sagtens gå an. Enkelte havde lidt mere med. Jeg husker en kammerat, der fik en hel 1 krone med, men han havde bestemt lovet sin far, at han skulle have penge med hjem igen. Det blev kun til 1 øre, men han holdt da sit løfte.

Henry Petersen mindes Skolegades skole som en fremskridtsskole med gode oplevelser samt flinke kammerater. En skolegang som sluttede for mere end 60 år siden.



*Tegningen af den omtalte
vinkaraffel hænger i dag på
skolens kontor.*



Lærer Høtoft Rasmussen med sin klasse - 6b 1925. Det er Henry, der står i bageste række som nr. 3 fra højre (med slips).



- som skolen så ud i 20'erne.



2. c 1919 Brønderslev Pogeskole

Forreste række: ?, Niels Jørgen Mathiasen, Kirsten Hansen, ?, Sis Wagge, Magnus Andersen, Øjvind Christiansen. Midterste række: Karen Christensen, ?, ?, Betty Jørgensen, Hertha Christensen, ?, Aase Jensen, Margrethe Christensen, ?, Gunhild Jensen, ?, Emma ?,

Bageste række: ?, Karen ?, Mary Langthjem, Robert Petersen, Knud Eriksen, Gert Larsen, ?, Gunnar Hasselgaard, Verner Kilden Nielsen.

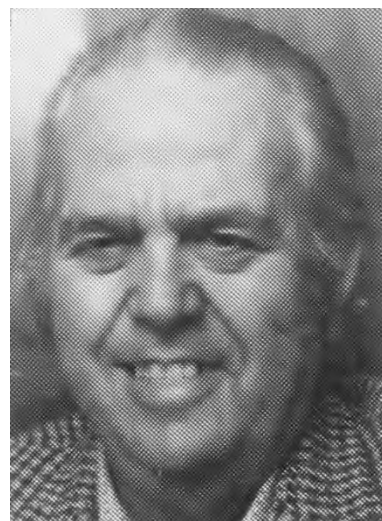
Billedet er skænket af Henry Petersen, bror til Robert Petersen (bageste række). Øjvind Christiansen (forreste række) har oplyst navnene. Då børnene.



Lærerbillede - 1924

1. række fra venstre: Viktor Knudsen, Peter Kaad, Henning Colding, Markus Hansen, Birthe Leffers (gift med Ejner Kjær, Emil Dehn, Martin Poulsen, Jens Jensen).
2. række: Høtoft Rasmussen, Elisabeth Colding (senere Boelt), Marie Frøkjær, Inger Knudsen, Clara Madsen (gift med Albertsen), Oline Hansen, ? Mogensen, Petra V. Dahlgaard, Niels Nielsen (kantor). Backhaus, Kristoffersen (pedel).
3. række: Frk. Alrø (senere gift med organist Kristiansen), Alfred Larsen, Pedersen, Kristensen (senere kantor), Ejner Kjær (senere indenrigsminister), Jens Sørensen, Jens Mølgaard, Viktor Røn, Albertsen.

Poul Marlo, Finsensvej 22, Brønderslev



Den 1. april 1921 skete der to store begivenheder i Brønderslev. For det første blev landsbyen Brønderslev fra den dato ophøjet til købstad, og for det andet begyndte jeg at gå i skole. Selv om jeg syntes, det var en stor begivenhed, at jeg nu skulle begynde at gå i skole, så skete det alligevel uden festligheder af nogen art. Derimod blev landsbyens overgang til købstad festligholdt på forskellig vis. Dagen før indledtes festlighederne med gudstjeneste i kirken, hvilket vil sige i den gamle kirke, da den ny kirke endnu ikke var bygget. Derefter var der middag for en indbudt kreds på Hotel Brønderslev. Klokken ca. 23:30 begav deltagerne sig herfra til rådhuspladsen. Her var der på det tidspunkt allerede samlet en stor del af byens borgere, de ville overvære højtideligheden, når byen ved midnat blev erklæret for købstad. Jeg var sammen med mine forældre også mødt op på pladsen, selv om jeg med mine

endnu ikke fyldte syv år vel næppe havde megen begreb om, hvad det hele drejede sig om. Byen havde hele dagen været præget af de mange flag og de smukt pyntede gader. Rådhuset var naturligvis også pyntet og om aftenen desuden flot illumineret. Til festlighederne hørte også et fakkeltog, der lige før midnat skulle gå gennem byens gader og til rådhuspladsen. Da det kom til syne nede i Rådhusgade, kunne jeg ikke se det, farfar løftede mig op på armen, så jeg derfra kunne følge det på den sidste strækning til Rådhuspladsen. Ud over at jeg også kan huske at faklerne blev kastet sammen i et bål foran jernstøberiet, husker jeg ikke mere om den begivenhed.

Selv om min debut som skoleelev ikke vakte den store opmærksomhed, så forløb den ikke uden et islæt af lidt dramatik. Min mor fulgte mig til skole den dag jeg skulle møde første gang, men efter at alle de andre elevers navne

var råbt op, stod mor og jeg tilbage, da mit navn ikke var blevet nævnt. Der var blevet råbt et navn op på en elev, hvis navn var Signe Mario Madsen, uden at denne havde reageret. Da pigens efternavne var identiske med mine, fandt mor det lidt påfaldende og besluttede derfor at undersøge sagen nærmere. Det viste sig da, at mit navn var råbt op efter det navn, der stod på min koppeattest, og på den stod der Signe Mario Madsen. Pudsigt nok var der ingen af mine forældre, der havde observeret denne fejl på attesten. Koppeattesten har jeg endnu, og den viser overstregning af navnet Signe, og over dette navn er så i stedet skrevet Poul. Efter at fejlen var blevet rettet, kunne jeg nu begynde min skolegang, og der var nu heller ingen tvivl om, at jeg skulle sidde blandt drengene, og det var jeg svært godt tilfreds med, for jeg var ikke på det tidspunkt interesseret i pigerne. De to første skoleår fandt sted på »Den bette skole«, som vi kaldte den. Det var den tidligere realskole i Algade. Den gang fandt adgangen til skolen sted fra Algade. Her skulle 1. og 2. klasserne gå i skole, indtil de i 3. klasse skulle fortsætte på Skolegades skole.

På »Den bette skole« bestod lærerstaben af lærerinder. Min klasse fik frk. Madsen til klasselærer, og jeg erindrer hende som meget flink. Desuden havde vi en overgang en ung lærerinde, der så vidt jeg husker hed Hyllerslev. Når jeg især erindrer hende, er det fordi jeg kom til at holde så meget af hende, at jeg ligefrem sørgede, da hun forlod skolen og byen. Af de øvrige lærerinder, som jeg i øjeblikket husker, var der frk. Frøkjær og frk. Alrøe. Selv om jeg ikke kom til at kende så meget til disse lærerinder, som ikke underviste os, så var det mit indtryk, at også de var flinke, selv om frk. Alrøe godt kunne se lidt striks ud, men det var måske kun hen-

des udseende, der gav udtryk for det.

Nogle år senere, da lærer Albertsen var blevet enkemand, blev frk. Madsen gift med ham. Ligeledes nogle år senere blev frk. Alrøe gift med lærer Christiansen, der ligesom Albertsen var blevet enkemand. Jeg mindes ikke lærer Christiansen fra Skolegades skole, så det er muligt, at han var gået på pension, da jeg begyndte på Skolegades skole. Men jeg husker tydeligt, at de ældre elever sang om ham: Hep, hep, hep, Christiansen med sin kæp. Når han kommer ind i klassen, smækker han drengene en på kassen. Hep, hep, hep, Christiansen med sin kæp.

Undervisningen i skolen begyndte bl.a. med, at vi skulle både lære at skrive og regne på vor medbragte tavle med det dertil hørende griffel. Når vi så sad der og grifledede ned på vore tavler, hændte det jo ofte, at vi kom til at trykke for hårdt, så griflen knækkede. Der lå således mange knækkede grifler bag os, inden vi fik lov til at skrive med blyant i stilehæftet. Derefter skulle vi lære at skrive med pen og blæk, hvilket så i begyndelsen resulterede i adskillige blækklatter, inden vi fik lært, at vi ikke skulle dyppe pennen alt for dybt i blækhuset, der var anbragt i en fordybning i bordpladen.

Selv om det er begrænset, hvad jeg kan huske fra de første par år i skolen, så er der alligevel en ting, som jeg især husker tydeligt, vel sagtens fordi den ikke var helt almindelig. Man siger, at når en person pludselig står overfor en uventet situation, som vedkommende ikke kan klare og derfor reagerer på en måde, der strider mod al sund fornuft, at vedkommende derfor taber hovedet. Carl, der gik i min klasse på »Den bette skole«, nøjedes med at tabe det ene øje, ikke fordi han ikke kunne klare en vanskelig situation, men fordi han havde et glasøje. Det hændte et par gange, når Carl sad bøjet over bordet i færd med at

læse eller skrive, at der så pludselig lød et smæld fra Carls bord. Det var Carl, der havde tabt sit glasøje, antagelig fordi glasøjet ikke voksede i takt med Carl og derfor var blevet for lille. Problemet med at få glasøjet sat på rette plads igen, kunne hverken Carl eller frk. Madsen klare, men det kunne frk. Alrøe, så Carl måtte derfor konsultere hende for at få øjet anbragt på sin rette plads igen. Ud over disse par småuheld, var der vist ingen af os der i det daglige skænkede det nogen tanke, at Carls ene øje var et glasøje.

Selv om jeg ikke var en af de dygtigste elever, så var jeg alligevel en af de første, der lærte at læse og således forberedt i både regning og læsning, kunne vi så den 1. april 1923 fortsætte i 3. klasse på Skolegades skole. Det betød samtidig også flere timer, idet vi nu skulle gå i skole 3 hele og 3 halve dage om ugen i modsætning til 1. og 2. klasse, hvor vi kun gik den halve dag, nemlig om eftermiddagen i 1. klasse og

om formiddagen i 2. klasse. Det betød også, at vi nu fik flere fag og ikke mindst helt nye lærere, som vi ikke kendte. Det vil dog sige, at jeg kendte lærer Jens Mølgaard. Jeg havde leget meget med hans ældste datter, Kamma. Desværre fik hr. og fru Mølgaard den sorg at miste deres datter da hun var 6 år.

Til klasselærer fik vi Victor Knudsen, der inden han blev lærer i Brønderslev, havde været lærer på et skoleskib og derfor havde været en del omkring i verden. Da han første dag kom ind i klassen, slog han sin stok ned i katederet med et ordentlig brag, så det gav et gib i os alle. Vort første indtryk af ham, var derfor, at han måtte være en galsindet lærer, hvilket absolut ikke lovede godt. Det varede imidlertid ikke længe, inden det viste sig, at han var en særdeles flink lærer, som vi vist alle kom til at holde af, selv om han kunne blive så hidsig, at spyttet stod ham ud af munden. Det lod vi os nu ikke anfægte af, ikke mindst fordi pigerne for længst



havde opdaget, at de kunne sno ham om deres lillefinger, så han derfor hurtigt blev god igen. Når lærer Knudsen således kapitulerede overfor pigerne, så havde det nok nogen forbindelse med, at han og konen ikke selv havde børn, og af samme grund tror jeg også, at ægteparret betød meget for hinanden. De boede i »Slottet« overfor posthuset i en af de øverste lejligheder. En dag da Knudsen på vej til skole var nået ned til yderdøren, lød fru Knudsens stemme oppefra: »Victor! Du glemte at kysse mig«. Derpå vendte Knudsen om og måtte møjsommeligt vandre op ad de mange trapper for at gøre bod for sin forglemmelse. Der lå noget af en forfatter gemt i lærer Knudsen. Han kunne således fortælle spændende historier, som han selv havde forfattet, som f.eks. »Skatten i de blå bjerge«. Det hændte derfor, at vi somme tider bad ham om at fortælle en af disse spændende historier, men til andre tider tilbød han det selv. Hans yndlingsstilling var da at sidde på katederet med benene hængende ned foran, og så kan det ellers være, at vi lyttede og glemte alt om skolearbejdet. En pudsigt oplevelse havde jeg engang under en af Knudsens timer. Jeg havde ikke fået den skolebog med, som vi skulle bruge i denne time, og her viste Knudsen sig igen som den flinke lærer, idet han gav mig lov til at løbe hjem efter bogen. På tilbagevejen, da jeg var nået til elværket, blev jeg standset af en i mine øjne gammel kone, der spurgte mig, om jeg vidste, hvilken tre ting menneskene ikke kunne gøre. I farten kunne jeg ikke lige komme efter noget, men så nævnte hun dem selv og sagde: »For det første kan de ikke flyve til månen, og for det andet kan de ikke bide i deres egen næse og for det tredje, så kan de ikke få deres penge til at slå til«, Jeg kunne ikke andet end give hende ret, også i at menneskene ikke kunne få

deres penge til at slå til, selv om mit kendskab til folks problemer i den retning, må have været ret begrænset. Siden den tid er det som bekendt lykkedes for menneskene at flyve til månen, medens der vist ikke er sket nogen ændring med hensyn til at bide i deres egen næse og i at få pengene til at slå til.

I 3. klasse havde vi klasseværelse i stueetagen i skolebygningen ud mod Skolegade. Senere fik vi en overgang klasseværelse på 1. sal med vinduer ud mod skolegården. På 1. sal fandtes endvidere fysiklokale, samt kontorer til overlæreren og viceinspektøren. Endvidere fandtes der her et bogdepot, hvor vi kunne få defekte skolebøger ombyttet med andre bøger, der dog ikke var nye, men ikke så defekte, som dem vi gav i bytte. Fra gangen på 1. sal førte der en smal trappe op til loftsetagen, og her under taget i den sydlige ende af bygningen fandtes et værelse, der blev benyttet som tegnelokale.

En dag da jeg tilfældigvis fra vort klasseværelse, så over mod skolebygningen, der ligger ud mod Krogensgade, så jeg 2 drenge komme farende ud ad døren, som skudt ud af en kanon, for derefter hurtigt at forsvinde omkring hver sit hjørne af skolebygningen. Et øjeblik efter dukkede lærer Emil Dehn frem i døren og kiggede sig omkring. Da han tilsyneladende ikke kunne få øje på det, han søgte, vendte han sig om igen og forsvandt. Næppe var Dehn forsvunden, før der forsigtigt dukkede et drengehoved frem fra hver sit hjørne af skolebygningen. Selv om jeg var meget interesseret i, hvad der mere ville ske, kunne jeg dog ikke blive ved med at sidde der og kigge ud af vinduet og så derfor ikke, hvad der videre skete. Da der var sløjdlokale i kælderen i den nordlige ende af bygningen, og Dehn var sløjdlærer, var det sikkert et par drenge herfra, som Dehn ønskede at tale et

alvorsord med, men som de valgte at undgå ved at flygte. Lærer Dehn besad ikke rigtig evnen til at sætte sig i respekt hos eleverne, hvilket jeg erfarede, da jeg selv har haft ham til lærer. Når lærer Dehn havde sat os i arbejde i sløjdlokalet, hændte det ofte, at han satte sig på en stol, hvorpå han tog en avis frem, som han gav sig til at læse i. Det hændte også, at han under læsningen blev søvnig. Det kunne vi se, når han begyndte at nikke med hovedet. Det benyttede de værste spasmagere blandt eleverne sig af. De listede hen bag Dehn og lagde nogle høvlspåner på skyggen af hans hat, som han altid havde på i sløjdlokalet. Blev Dehn derefter så søvnig, at hans hoved faldt helt forover, dryssede høvlspånerne derfor ned over ham. Mærkværdigvis var der aldrig nogen, der anede, hvordan spånerne var havnet der.

I den modsatte ende af kælderens var der sanglokale, hvor vi fik sangundervisning af lærer Mølgaard, der for øvrigt også var vor tegnelærer. Selv om langt de fleste elever kunne synge, hvilket dog ikke lød lige godt alt sammen, så var der dog også et par enkelte, der ikke kunne frembringe en ren tone. De fik derfor om sommeren lov til at gå ud i skolens have og arbejde der, for i det mindste at gøre sig nyttig.

Jeg mente selv, at jeg hørte til de sidste, for når jeg derhjemme oplod min efter egen mening pragtfulde sangstemme, selv om den måske ikke lige mindede om Carusos stemme, så blev jeg omgående bedt om at lukke munden. Mine 2 ældre søstre og min ældre bror Christian var i besiddelse af temmelige gode sangstemmer, men lød min sangstemme som min ældste bror Thorvalds, når han istemte sangene fra højskolesangbogen, som han havde lært under et ophold på Vrå højskole, ja så forstår jeg

så inderligt godt, at de bad mig om at holde mund. Ud fra denne bedømmelse af min sangstemme, blev jeg meget forbavset, da jeg spurgte Mølgaard, om ikke jeg hellere måtte gå ud i haven og arbejde i stedet for at forsøge at synge, at han nægtede mig dette, selv om jeg syntes, at det var et godt tilbud jeg gav ham. Endnu mere forundret blev jeg, da jeg blev udtaget til at synge 2. stemme i skolens sangkor. Forundringen hos mine søskende har sikkert været større, for mig bekendt har ingen af dem nogensinde sunget i et sangkor. Alligevel har jeg senere tænkt på, at Mølgaard må have været i stærk bekneb for at skaffe sangstemmer til skolens sangkor, når han kunne bruge mig. For at komme op til klasseværelserne på 1. sal, måtte vi forlade skolegården og gå langs skolebygningen til opgangen til 1. sal, der findes midt i bygningen ud mod Skolegade. Ved indgangen til skolegården stod som oftest lærer Ejnar Kjær for at holde øje med, om vi gik i ro og orden. Ved skoletidens begyndelse om morgenen, kunne han så samtidig give de elever, der kom for sent og nødvendigvis måtte forbi lærer Kjær, et rap bagi med sin stok, når de passerede ham. En morgen da vi var på vej til 1. sal, stod lærer Kjær i samtale med redaktør Jacob Sørensen. Kjær havde da netop givet en forsinket elev et rap bagi, da Jacob Sørensen fik øje på lærer Dehn, der kom luntende på vej til skole samtidig med, at han forsøgte at få ild i sin pibe. Da vi passerede Ejnar Kjær og Jacob Sørensen, hører jeg Jacob Sørensen sige, idet han pegede hen på Dehn: »Hvad så med ham, der kommer der? Skal han også have et rap bagi?«. Jeg hørte ikke Kjærs svar, for da var vi kommet udenfor hørevidde. Lærer Dehn boede i den hvide villa i Skolegade ved siden af baptistkirken. Han gik ikke hjemmefra om morgenen, før han hørte skoleklokken ringe ind.

Som de fleste sikkert ved, blev Ejnar Kjær senere indenrigsminister og Jacob Sørensen borgmester i Brønderslev.

Det stadig voksende elevantal havde længe bevirket, at der var mangel på klasseværelser. Det havde til følge, at da jeg gik i 5. klasse, blev vor klasse henvist til at benytte et lokale i det nærliggende elværk. Dette lokale havde fra elværket i 1911 blev bygget og til 1921, da Brønderslev blev købstad, været benyttet som mødelokale for det daværende sogneråd. Efter at byen var blevet købstad, blev byrådsmøderne holdt i det nye rådhus.

Medens vi havde klasseværelse på elværket, bestod jeg optagelsesprøven til mellemskolen, men forinden havde jeg erfaret, at det var risikabelt at lære for meget eller i hvert fald vide mere end læreren. En dag, da vi havde en time i zoologi, som det hed, da jeg gik i skole, skulle vi fortælle om egernet. Dagen før havde jeg derfor forberedt mig ved at læse om det, der stod i min zoologibog om egernet. Jeg var allerede dengang meget interesseret i fugle og dyrelivet, og da min far, der havde samme interesse, i sin bogsamling havde stående A. E. Brehm: Dyrenes liv, kunne jeg ikke nære mig for at læse mere om egernet i dette værk. Næste dag skete der så det, at netop jeg blev kaldt op til tavlen for derfra at fortælle om egernet. Jeg fortalte da det, som jeg kunne huske fra zoologibogen, og det gik da også meget godt, men så var jeg så letsindig, at begynde at fortælle om egernet ud fra det jeg havde læst om egernet i min fars bøger. Det skulle jeg aldrig have gjort, for efter at have lyttet lidt til det, blev læreren pludselig stiktosset og skældte mig hæder og ære fra, idet han sagde, at jeg ikke skulle stå der og gøre nar af ham, ved at fortælle noget om egernet, som intet havde med virkeligheden at gøre, og han sluttede

med at beordre mig ned på min plads igen. Her sad jeg så både flov, forundret og paf over lærerens uventede reaktion. Jeg turde naturligvis ikke tage til genmæle, hvilket sikkert også ville have forværret min stilling. Men min agtelse for lærerens altviden fik den dag et alvorligt grundskud for boven.

Det hændte dog også, at jeg til bestemte timer var mindre godt forberedt, for ikke at sige helt uforberedt, men det var absolut ikke noget, som jeg var ene om, hvilket var noget af en trøst, dersom jeg blev afsløret som uforberedt. Når vi i sådan et tilfælde blev hørt i lektion enkeltvis og i rækkefølge og tiden nærmede sig min tur til at blive hørt og afsløret som uforberedt, så sad jeg der med et måske mindre fromt ønske, at skoleklokken ville ringe ud til frikvarter inden da. Skete det, ja så lød klokken som om den kimedede til julefest.

Ligesom nu, var vi også, da jeg gik i skole, under lægekontrol. Den var temmelig overfladisk, idet den bestod i, at vi en gang om året blev banket med 2 fingre på ryg og bryst, hvorefter læge Budtz, der var skolelæge, lyttede med sit stetoskop til hjerte og lunger og så var den undersøgelse forbi. Der ud over kunne Budtz komme uanmeldt ind i vort klasseværelse. Vi skulle da anbringe vore hænder med spredte fingre på bordpladen, hvorefter Budtz gik rundt og betragtede vore hænder, sikkert for at se om vi var fnattede, men ve den arme elev, der blev afsløret som neglebider, han eller hun fik da en gevaldig overhaling af Budtz, der var af en noget studs natur. Det resulterede kun i at eleven bed endnu mere i sine negle af ene nervøsitet.

Årets store oplevelse var skolens sommerudflugt, der traditionen tro foregik med ekstratog til Tolne skov. Der var dog et år, da turen undtagelsesvis gik til Rebild bakker. Inden vi det år begav os

til banegården. holdt overlærer Markus Hansen, stående på trappestenen ved indgangsdøren til skolen, en kraftig formaningstale til os, hvori han indskærpede os at passe på ikke at blive bidt af hugormene, der fandtes i lyngbakkerne. Af talens ordlyd at dømme, så fik vi det indtryk, at det ligefrem vrimlede med hugorme i bakkerne, med det var da klart, at vi efter denne kraftige advarsel, så os ekstra godt for, da vi senere befandt os i bakkerne. Jeg hørte dog intet til, om nogen blev bidt af en hugorm og jeg hørte heller intet til, om nogen i det hele taget havde observeret nogen hugorm.

Sammen med de andre elever, der skulle fortsætte skolegangen i 1. mellem forlod vi klasseværelset på elværket, men stadigvæk på grund af mangel på klasseværelser, blev vi nu henvist til et klasseværelse på Teknisk skole i Torvegade. Teknisk skole var dengang aftenskole, så derfor var klasseværelserne ledige i dagtimerne. I 2. mellem fik vi dog lov til atter at vende hjem til Skolegades skole.

I mellemskolen fik vi fru Oline Hansen til klasselærer, medens vi fik vor tidligere klasselærer Victor Knudsen til engelsklærer. Fru Oline Hansen var gift med skolens leder, overlærer Markus Hansen. Det var i den tid inden der gik inflation i overlærertitler. Der var da på skolen kun en overlærer, der samtidig var skolens leder. Desuden var der en viceinspektør, der mens jeg gik i skole hed Jens Mølgaard. Resten af lærerstaben havde titlen lærer.

Markus Hansen var retsstatsmand og ved byens overgang til købstad, blev han Brønderslevs første borgmester. Markus Hansen og hans kone havde således afvigende politiske interesser, for Oline Hansen var radikal. Jeg husker endnu, at hun overfor os elever ventilerede sine tanker om et forenet Norden eller i hvert fald et forenet nor-

disk marked, og i hendes udlægning af tanken, lød det også meget fornuftigt, selv om nok ingen af os havde så meget politisk indsigt, at vi var i stand til at vurdere tanken. Men ellers mindes jeg med glæde, når Oline Hansen gennemgik litteratur med os. Det var for mig en stor oplevelse, når vi f.eks. gennemgik »Synnøve Sol bakken«, »En glad gut«, »Aladdin« og ikke at forglemme Blichers herlige noveller. Jeg var måske noget arveligt belastet i den retning, for jeg husker, at vi derhjemme havde billeder hængende på væggene af forskellige forfattere, bl.a. Jeppe Aakjær, Sophus Bauditz, Bjørnstjerne Bjørnson og som noget næsten selvfølgeligt H. C. Andersen. I den forbindelse mindes jeg også, at mor kunne berette om hvem, der kom og besøgte Kamma og Knud Lyne Rahbæk i Bakkehuset.

Jeg erindrer ikke bestemt om det var i 1. eller det var i 2. mellem, at vi gennem skolen kunne købe nogle bøger, udgivet af Chr. Erichsens børneblade. Der var bl.a. »Gøngehøvdingen«. »Dronningens Vagtmester« og H.C. Andersens:

Eventyrer og historier. De nævnte bøger, der udkom i 1926, købte jeg. Jeg har dem endnu og de kom til at danne grundlag til min bogsamling. Det var naturligvis meningen at jeg skulle slutte skoletiden med en mellemskoleeksamen eller måske en realeksamen, men sådan blev det desværre ikke. Nogen tid efter at jeg var begyndt i 1. mellem, begyndte en hørenedsættelse at skabe problemer for mig. Det bevirkede, at jeg efterhånden ikke kunne høre hvad der blev sagt i den modsatte ende af klasseværelset. For i det mindste at kunne høre hvad læreren sagde, blev jeg derfor flyttet op til bordet nærmest katederet, men da et par af lærerne ofte bevægede sig rundt i klassen medens de underviste, blev det kun en halvdårlig løsning på et problem, som faktisk kun

kunne løses ved de hjælpemidler, der først kom frem adskillige år efter at jeg havde forladt skolen.

Den tiltagende dårlige hørelse skabte efterhånden en uholdbar situation, ikke mindst fordi den manglende kommunikation efterhånden også markerede sig stærkt i min karakterbog i form af stadig nedadgående karakterer og ikke mindst i de ledsagende anmærkninger i karakterbogen. Den første anmærkning var dog fin, men så begyndte de efterfølgende anmærkninger at blive mere og mere negative, for til sidst i 2. mellem 3. kvartal at lyde således: Poul er tung, og det ser ud til at volde ham vanskeligheder at følge med i klassen. Denne anmærkning viser tydeligt, at skolen (lærerne) dengang ikke havde det fjerneste begreb eller forståelse for den hørehæmmede elevs problemer med ikke at kunne følge med i undervisningen og derfor fik betegnelsen tung, hvilket kun er en lettere omskrivning af ordet dum. Det hørte dog nok til undtagelserne, når en lærer viste et så horribelt tilfælde af mangel på omtanke og forståelse, som en af mine lærere viste. Denne lærer, som vi fik i 2. mellem forsøgte nemlig at gøre sig morsom på min og mit hørehandicaps bekostning overfor de andre elever i klassen. Det var dog ikke noget jeg vidste og langt mindre troede, at en lærer ville sætte sig selv så lavt, men en af pigerne i min klasse fortalte det til sine forældre og på den måde fik mine forældre og jeg det at vide. Jeg vil ikke sige, at jeg bar nag til ham, for han var i virkeligheden mere at beklage end jeg. Sidste gang jeg så denne lærer, var der endnu mere grund til at beklage ham. Han sad da i lægens venteværelse og var nærmest invalideret af gigt.

Efter den sidste anmærkning i min karakterbog og efter at min hørelse eller rettere mangel på samme, forhindrede mig i at få mere udbytte af min skolegang

skolegang, besluttede mine forældre derfor at tage mig ud af skolen, hvilket skete efter eksamen i 2. mellem. Jeg forlod derpå skolen med prædikatet tung, tungnem eller dum, eller hvordan man nu vil definere ordet tung. På den ene side set, så har en læge som jeg kender, for nogle år siden sagt til mig, da vi kom ind på at tale om mit hørehandicap, at det er godt, at der ikke er noget i vejen med det, der sidder mellem ørerne. Det var så lægens diagnose, men så er spørgsmålet jo om det er skolens »diagnose«, eller det er lægens, der er den rigtige.

Da spørgsmålet drejer sig om mig selv, er jeg udelukket fra at udtale mig, idet jeg må anses for at være inhabil i sagen. Jeg vil derfor overlade det til dem, der kender mig, at afgøre hvilken af diagnoserne, der er den rigtige. Jeg betragter det imidlertid som et skulderklap, at jeg her i 1988, 60 år efter at jeg forlod Skolegades skole, fra samme skoles side er blevet opfordret til at skrive mine erindringer fra skoletiden, og jeg vil ikke lægge skjul på, at det har været mig en stor glæde, at kunne indfri denne opfordring.

Jeg har i det skrevne forsøgt at skildre et bredt udsnit af mine erindringer fra den tid, både positive og mindre positive oplevelser, for at give det mest sandfærdige billede af min skolegang. Dersom jeg skal gøre status over mine oplevelser fra skoletiden, så viser facit, at de positive oplevelser, langt overstiger de negative, hvis altså ikke, at jeg har regnet forkert.

Ved at rode i mine erindrings kramkiste, kunne jeg godt finde flere erindringer frem fra min skoletid, men dem vil jeg lade ligge til en anden gang og slutte her, for der skal jo også i dette skrift være plads til de efterfølgende tidligere skoleelevers erindringer.

Poul Marlo

46 år ved Skole- gades skole

Bortset fra 2 år som lærer ved Sindal private realskole 1926-28 kom Åge Hesdorf til at virke som lærer ved Skolegades skole i 46 år, heraf de sidste 25 år som viceinspektør. Åge Hesdorf døde i 1982.



I »minder fra et langt skoleliv" i »Barn af Vendsyssel« nr. 3 - 1981 skriver Åge Hesdorf følgende:

Forholdene på de private skoler var på den tid meget usikre, og mange måtte bukke under på grund af elevmangel. Derfor ville jeg gerne ind til det mere sikre kommunale skolevæsen, og da der pr. 1. august 1928 i Brønderslev var opslået et timelærerembede med 27 timer, søgte jeg det, og blev den heldige af 78 ansøgere. Lønnen var ca. 250 kr., og selv om jeg i Sindal var kommet op på ca. 200, var det dog en forbedring, der gav mig mod til at gifte mig i oktober.

I bygningen ud mod Krogensgade var der på den tid to lejligheder, som oprindelig var bestemt til bolig for to forskolelærerinder, men da en af dem netop var blevet gift med en pensioneret lærer, som selv havde hus, stod den ene lejlighed tom, og den fik jeg tilbudt for en årlig leje på 300 kr. + 125 kr. for varme. Det var jo lige en husleje, der passede til lønnen, og lejligheden var udmærket med en meget stor stue, soveværelse og køkken. Den var også udstyret med centralvarme, men da der ikke blev fyret i anlægget i ferierne, var der også kakkelovn, og til denne og til storvask måtte vi tage det brændsel, vi havde brug for, alt sammen for de 125 kr. Den eneste ulempe ved lejligheden var,

at der ikke var noget toilet. Vi måtte »i gården« hver gang, men vi var jo unge og var vant der til fra vor barndom på landet, så det var intet større problem. Denne lejlighed havde vi i to år, og det stivede vældigt på økonomien, men desværre blev den så inddraget, idet der skulle bygges en etage mere på bygningen.

Jeg var glad for skolen fra første dag; men byen, som vel dengang havde 5-6000 indbyggere tiltalte mig egentlig ikke, og jeg var vist temmelig sikker på, at her ville jeg i hvert fald ikke ende mine dage. Skolegades skole, som dengang var byens eneste, havde på det tidspunkt 27 lærere og så vidt jeg husker, ca. 900 elever. Skolens inspektør eller overlærer, som det dengang hed, var byens første borgmester Markus Hansen, en stor personlighed og en fremragende pædagog. Foruden faglig dygtighed var han i besiddelse af det lune, som er så nødvendigt for en lærer, og som kan klare mangel på situation. Som eksempel herpå kan nævnes følgende lille episode. En lærer, som ret jævnlig kom nogle minutter for sent, kom en morgen, da han også var sent på den, farende ind i sin klasse og tog straks fat på morgensangen: »Gud ske tak og lov, vi så dejlig sov«, I det følgende frikvarter sagde Markus Hansen til ham:



Lærer Hesdorf med 2. real 1963

»Ja, lærer X, det kan jo ske for os alle, at vi sover over, men det er nu næsten for meget at sige Vor Herre tak for det!« Sådan var han. Markus Hansen og fru Oline, som også var lærerinde, samlede til deres fødselsdage deres venneskare: Fabrikant P. Nielsen, doktor Tuxen, pastor Noring m.fl. samt hele lærerkorpset, lige til den yngste vikar, og det er fester, man mindes med glæde. Vi lærere var jo heller ikke flere, end at vi dengang ret jævnlig kunne samles hos hinanden til en beskeden kop kaffe og en hyggelig l'hombre, og derved kom vi hinanden betydelig nærmere, end tilfældet er i dag, hvor det på grund af antallet og nutidens større fordringer til selskabelighed ikke lader sig gøre.

Det var sjældent, der kom en ny lærer, så vi blev en fast sammentømret stab. Mange af lærerne var »mænd fra ploven«, som for alvor gik op i deres gerning, og det store flertal var fagligt dygtige, og det er da også en kendsgerning, at Skolegades skole havde et godt ry i skolekredse. Som ung lærer måtte man jo begynde med en 1. klasse og fik i det hele taget kun de mindre elever og de fag, som de ældre lærere helst var fri for. Ud over disse fik jeg en mængde gymnastiktimer og mindes endnu, hvordan man i stram march drog gennem byen op til markedspladsen og spillede fodbold mellem »kokasser«, for anden sportsplads havde vi ikke på det tidspunkt. Markus Hansen døde i oktober 1934 og efterfulgtes i 1935 af Johannes Sørensen, der kom fra Randers. Han, der stammede fra en vestjysk bondeslægt, var på sin vis også en personlighed, som man ved nærmere bekendtskab lærte at sætte pris på. Han var en mand med initiativ, som fik indført mange forbedringer på skolen, og det er bl.a. hans fortjeneste, at vi fik det friluftsbad, som vi længe havde haft planer om, planer, som han for alvor satte skub i. Det blev indviet med stor

festivitas af daværende statsminister Stauning og med opvisning af landets dygtigste svømmere, bl.a. Ragnhild Hveger. - I Johannes Sørensens »regeringstid« kom vi også til at opleve besættelsestiden, hvor en stor del af skolen blev besat af tyskerne, så undervisningen måtte henlægges til mange forskellige steder i byen. Efter kapitulationen måtte vi også give plads til de mange, som med mere eller mindre grund blev interneret for samarbejde med tyskerne. En tid havde vi også husvilde boende på loftet over den gamle skolebygning mod Skolegade. Nogle af dem havde mange børn, og det hændte af og til, at de væltede en spand vand eller måske en toiletspand, så det pludselig begyndte at dryppe i klasserne nedenunder. Det var forhold, som i høj grad krævede tolerance fra skoleleders og lærerpersonales side, men stort set klaredes det hele uden særlig gnidninger. Under besættelsen og i årene derefter steg børnetallet voldsomt, og først i halvtredserne havde vi over 1 500 elever. Da jeg i 1949 var blevet viceinspektør, var det mit job at lægge skema for undervisningen, og jeg tør sige, at det gav mig adskillige grå hår og søvnløse nætter. Det blev en ustandselig vandring fra klasse til klasse, og da der samtidig var lærermangel, og vi måtte klare os med stadig skiftende vikarer, var det en næsten håbløs opgave. For at aflaste os blev det så bestemt at bygge Søndergades skole, og den stod færdig den 1. april 1955. Dens første inspektør blev nuværende skoledirektør Kløve og Johannes Sørensen udnævntes samtidig til stadsskoleinspektør.

Som sådan virkede han indtil sommerferien 1958, da han søgte sin afsked. Som hans efterfølger antog man Elis Frederiksen, Skanderborg, der både som skoleleder og kommunalmand har

vundet almindelige agtelse i vor by. Mangt og meget er forandret ved den gamle skole under hans ledelse, men han har med stor dygtighed forstået at føre de bedste af skolens traditioner videre og har ved sit kontante og venlige væsen styrket det gode forhold mellem kollegerne, som altid har været et kendetegn for Skolegades skole - kort sagt gjort den til en arbejdsplads, hvor alle, både lærere og elever, føler, der er godt at være. Selv kan jeg med sandhed sige, at mine 46 år der har været lykkelige år, og det bevises vel også bedst ved den kendsgerning, at jeg blev der til jeg faldt for aldersgrænsen. Min ungdoms noget negative syn på byen blev også hurtigt ændret, og meget snart »faldt jeg til« her. Byens friske tone og den nære forbindelse mellem by og land tiltalte mig, og gennem skolen, foreningsarbejde og som leder af frivillig gymnastik i 25- 30 år fik jeg her inden længe en stor bekendtskabs- og vennekreds.

Da jeg i 1928 kom hertil, var skolens budget latterligt lille i sammenligning med de beløb, der i vore dage ofres på undervisningen. Også undervisningsformer og forholdet mellem lærere og elever er blevet ændret i høj grad i visse henseende

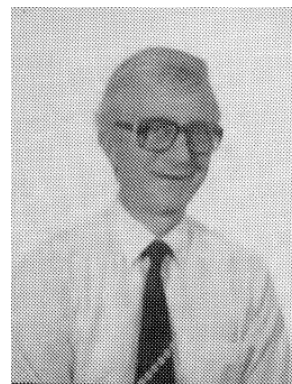
sikkert nok til det bedre - men for os gamle at se er der mangt og meget, som tyder på, at ikke alt nyt er godt. Vi kendte ikke til disciplinkrise og meget lidt til moderne psykologi. Vi forlangte, at det arbejde, der *skulle* gøres, blev gjort. En uartig eller næsvis elev fik sin forseelse afgjort kontant, og så var den potte ude. Mig bekendt har få taget skade deraf, mens det vitterligt har hjulpet på mange. Ved samtaler med gamle elever får jeg gang på gang bekræftet, at ingen af dem bærer nag til den lærer, som i en given situation har straffet dem, hvis de selv følte, det var fortjent. Jeg er helt klar over, at moderne pædagoger og muligvis også en hel del unge forældre vil kalde mig håbløs reaktionær, men det får nu være, og jeg synes i hvert fald ikke, at den moderne pædagogiks resultater har været særlig fremragende i sammenligning med tidligere tiders. Enhver opdragelse bør gå ud på at give barnet og den unge visse hæmninger, og skulle det være en fallit af straffe den elev, der begår en alvorlig forseelse eller bevidst saboterer arbejdet i klassen, mener jeg, at fallitten er at foretrække fremfor at gå på akkord.



Bemærk stavfejl på skiltet!

Tilbageblik

Ove Jensen, Smalbyvej 24,



Med et tilløb på 11 år fra 1936 til 1947 foretog jeg springet fra Skolegades skole og ud i det »pulveriserende« liv. Med mig havde jeg et bevis med tilhørende vidnesbyrd på, at jeg nu havde overstået realeksamen.

Beviset, som jeg senere kun har benyttet en enkelt gang, nemlig ved ansættelse i mit første job, blev gemt godt af vejen for at undgå videre »efterforskning«, og mine tidligere lærere vil helt sikkert kunne forstå mine hensigter hermed.

Min håbefulde karriere på det boglige område tog sin begyndelse på den »lille skole« i Tygelsgade - på den tid med indgang fra *Algade*.

Frøken Frøkjær, som var min klasselærer de første 5 år, tog mig under sin kærlige beskyttelse og prøvede vel efter bedste evne at *lære* mig noget af det mest *elementære*, som hører en forskole til. Om det lykkedes, ved jeg ikke rigtigt, men hvis ikke, behøvede det jo ikke at være hendes skyld. Jeg har aldrig forstået nødvendigheden af at skulle sidde stille 4-6 timer om dagen kun afbrudt af det alt for korte frikvarter, så det kunne jo nok tænkes, at den evt. *manglende* lærdom skyldes svigtende opmærksomhed.

Min opmærksomhed blev dog fanget, da frøken Frøkjær fortalte, at man ikke kunne få børn, hvis man drak kaffe. En hurtig lille »AIM« -undersøgelse blandt klassens elever gav det resultat, at kun Knud Arne, den dumrian (som i øvrigt ikke hed Knud Arne, men Knud Erik, det fandt man ud af ved konfirmationsforberedelsen) indrømmede som

eneste i klassen, at han drak kaffe, men om han har børn i dag, det aner jeg ikke!

I klassen var der børn af en direktør, stationsforstander, prokurist, plante-skoleejer, tandlæge m.v. - og så var der os andre. Denne sociale forskel har nu aldrig rørt mig så meget, og åbenbart heller ikke frøken Frøkjær, der lod mig - som den første - tænde lyset i juletræet, som hun havde tegnet på tavlen til jul. Et lys til hver elev og mig som den første Hva'dehar!!!. Hun måtte åbenbart kunne lide mig, for hun skrev som den første i min karakterbog bl.a. »Ove er en elskelig elev«. Denne påstand har flere lærere senere i bogen modereret ikke så lidt.

Når det ringede ind, skulle vi stå på række: to og to, klasse for klasse. Disciplinen i disse rækker var vel ikke den allerbedste, men det var jo også forskolen. Den blev i hvert fald perfekt, da jeg begyndte på den »store skole«, mon ikke? Enhver korporal i hæren ville græde sig i søvn af misundelse over den måde, gårdvagten kunne få os til at excersere på: klokken ringer - i løb hen i den del af skolegården, hvor vi skulle stille op - ind på række - orden i geledet - rette ind på lige rækker og ingen snakken! Og når der så var ro og orden kunne »indmarchen« begynde. Jo, der var stil over det.

Hvis man var lidt sent på den - f.eks. hvis man skulle have handlet lidt ind hos fru Gjedsig til lærer Knudsens time - og det ringede ind midt under handelen, så var gode råd dyre. Det gjaldt

selvfølgelig om at komme igennem »nåleøjet«, porten til skolegården, inden gårdvagten var kommet i stilling. Hvis ikke det lykkedes, fik man et ordentligt rap over benene, men jeg lærte - som så mange andre - et lille kneb: En smule ned i knæene, for så tog plusfourerne lidt af for rippet, men til tider var denne manøvre regnet ud på forhånd af vagten, og så fik man bare rippet lidt længere oppe: I rumpen! Mange af de historier, der verserede om de ældre lærere på skolen, var vel krydret med nogen overdrivelse, som f.eks. at lærer Albertsen kunne finde på at hænge en elev ud af vinduet på 1. sal i ørerne! Eller lærer Knudsen, på hvis slips man skulle kunne aflæse dagens menu, men den tror jeg nu ikke på, for jeg har kun set dele af et blødkogt æg. Eller at alle drengene tisede på slibestenen i lærer Dehns sløjdtimer (det var i hvert fald ikke i vores timer, for jeg har kun set en gøre det!) Nej, jeg tror, mange af historierne var overdrevne. Een gang om året skulle eleverne på sommerudflugt, og hvilken oplevelse! Vi marcherede fra Skolegades skole med musik, faner og politibetjent Bendtson i spidsen ned til banegården, hvor et ekstratog med mange vogne prustende ventede på at bringe os til bestemmelsesstedet: Tolne skov. Dette navn havde og har stadig en uforglemmelig klang i mine ører: Forventning, glæde, vild leg, madpakke og saftevand. Vi hang ud af alle vinduer i toget og råbte hurra hele vejen. Jo, det var nogle fantastiske ture.

Af andre ture vil jeg altid huske Aage Sørensens tur med os til Guldager sø lidt syd for Hjørring. Turen hertil foregik selvfølgelig pr. cykel (mange med fast gummi), for andre transportmidler var der ikke på det tidspunkt for os.

Vi samledes ved korsvejen (og ved denne lejlighed var alle præcise), men vi var dårligt nok kommet af sted, før det faste

det faste gummidæk på Christians cykel lå som en sort streg bag cyklen. Hans øjne var store og vandfyldte. Så lagde Aage Sørensen resolut cyklen ned i grøften, tog Christian på stangen, og turen kunne fortsættes. Da vi nåede bestemmelsesstedet, så jeg Christian gnide rumpen lidt, men han beklagede sig bestemt ikke. Ved søen lå en stor træbåd, som vi måtte bruge, men når Aage Sørensen var med på vandet, var to velsvømmende elever udpeget som livreddere for ham, og det var i ramme alvor.

En anden tur gik til Læsø med Aage Hesdorf. At tænke sig: En ekspedition med varighed 1 uge. Det var næsten ikke til at fatte. Roald Amundsens tanker før en sydpolsekspedition måtte tangere noget i retning af vore. Vi fik sparet sammen til turen, og det foregik igen pr. cykel, denne gang helt til Frederikshavn. og derfra videre med »Grisen« til Vesterø, de fleste af os havde aldrig før været på søen, og rygterne gik: Tyskerne havde udlagt miner i farvandet mellem Jylland og Læsø, farvandet var meget uroligt, og der gik en »mærkelig strøm«, som kunne få »Grisen« til at rulle faretruende osv. osv. Flere blev da også søsyge, selv om vandet var glat som et stuegulv, og minerne så vi! Ved indsejlingen til Vesterø havn blev der slået alarm: »Der er miner på bunden« blev der skreget. Jeg fo'r til rælingen. Jo, ganske rigtigt, der lå nogle store, runde tingester på bunden, men lærer Hesdorf fik os hurtigt beroliget, det var blot nogle sten. Jeg tror nu nok, vi var lidt skuffede, men ingen havde vel tænkt på, at vi skulle samme vej tilbage.

Vi blev indkvarteret hos en bekendt til Hesdorf, og manden, hvis navn jeg har glemt, var foruden landmand også smed, fisker og noget så fornemt som kunstbroderer.

En pudsig tildragelse en aften på øen gav

nogle af os anledning til at tage vor lektielæsning i geografi op til en alvorlig overvejelse: Vi må have drillet Johannes temmelig meget, for pludselig sprang han på nakken af sin cykel, idet han råbte noget i retning af, at »nu gad han ikke høre mere på os dumme unger mere«, og at »nu kørte han hjem«. Han forsvandt i en støvsky. Vi stod og så lidt betuttede efter ham og var begyndt at fortryde, vi havde måske været lidt for hårde ved ham, men pludselig kom han langsomt kørende tilbage, og vi blev enige om at give ham en undskyldning, for han kom jo sikkert bare tilbage efter sine ting. Da han kørte forbi os, sagde han uden at fortrække en mine: »Det er sgu' da en ø, vi er på!«

Som jeg nu således ser tilbage på min skoletid, er det uvægerligt flest positive og morsomme episoder, der dukker frem, men skoletiden var unægtelig også meget andet, og jeg tror, min barndoms

skole var både mere stiv og autoritær end i dag, hvor børnene tilsyneladende har meget frie omgangsformer både indbyrdes og blandt lærerne.

Hvis man i dag spørger de yngre lærere, om datidens stavning i kor, skrivning i takt og andre mærkværdigheder var forsvarlige undervisningsformer, ville svaret utvivlsomt blive et klart »nej«, men vi fik da vores eksamen og kan både læse og skrive (og nogle kan minsandten også regne).

Trods gode og mindre gode minder er det dog en dejlig tid at tænke tilbage på, og jeg vil gerne sige Skolegades skole tak for 11 lærerige og opdragende år. Sjælden oplever man en 100-årig fødselar så aktiv, sprællevende og ungdommelig, og jeg ønsker SKOLEGADES SKOLE rigtig hjertelig til lykke!

*Med venlig hilsen Ove
Jensen Smalbyvej 24*





Skolefest 1945

Skolegades skole, Brønderslev 100 år - 7. januar 1989

Kaj Kjær, Boulevarden 13, Aalborg



I slutningen fyrrerne startede jeg min skolegang på Skolegades skole i Brønderslev. Med mine forældre var jeg flyttet fra Thise til »den store by«, Jeg husker endnu den vinterdag, hvor jeg - lidt beklemmt ved situationen - troppede op i 4. klasse og første gang stiftede bekendtskab med mine nye klassekammerater. I Thise var vi vænnet til det dejlige vendelbomål, og nu skulle man pludselig til at »snakke fint«. Klasselærer var fru Drustrup Olesen, der dengang var frøken og nyuddannet. Hun tog meget godt imod mig og blev en overordentlig god klasselærer resten af min skoletid. Hun underviste i dansk og skrivning samt religion.

Jeg mødte også fra starten lærer Henry Allermann. En meget høj og rank mand, der underviste i regning. Han kom til at spille en stor rolle for mig senere. Denne meget dygtige lærer havde et godt forhold til sine elever. Ligesom frk. Drustrup blev han nærmest forgudet af sine elever. Jeg erindrer på intet tidspunkt, at der var disciplinproblemer i klassen.

50'ernes skole

I mit senere liv har jeg fået en del med folkeskoler at gøre - på kommunalpolitisk plan, og kan ikke lade være at drage visse sammenligninger. Skolegades skole var den eneste i Brønderslev på den tidspunkt, bortset fra den lille forskole i Thygelsgade. Man sagde, at det var en af landets største dengang. I mellemskolen tror jeg nok vi var omkring 36 elever i klassen. Det er det dobbelte af nutidens elevtal.

Der startede 5-6 parallelklasser hvert år,

så der var trængsel i skolegården. Et par kraftige mandlige lærere, udstyret med en kraftig spadserestok patruljerede op og ned ad skolegården i frikvartererne. De sørgede for ordenens opretholdelse. De ældste elever kunne søge at snige sig over til slikmutter i frikvartererne. Det var forbudt. På hjørnet af Skolegade og Bredgade lå dengang en lille ejendom, der bl.a. var redaktion for det hedengangne Brønderslev Dagblad samt indeholdt en meget lille konfekturhandel, der var mål for skoleelever, som havde lommepenge at bruge.

På trods af det store elevtal husker jeg ikke særlige foranstaltninger i retning af specialundervisning. Der var dog et par læseklasser, som børnene meget smagfuldt kaldte »sinkeklasser«. I undervisningstimerne gjaldt det om at følge med og høre efter. Der var normalt mange lektier til næste dag, og kunne man ikke stoffet, vankede der eftersidningstimer. Det blev anset for at være meget flovt for synderne, og havde vist ok en præventiv virkning.

Lærerne

Skoleinspektøren, der senere fik det fine ord »stads« foran sin titel, hed dengang Johs. Sørensen. Han blev min regnelærer i mellemskolen.

Jeg sled bravt med matematikken, geometrien og de mange ligninger med flere ubekendte. Inspektøren var i virkeligheden et elskeligt menneske, men en kraftig buldrebase, der var respekteret og frygtet af eleverne. Han sagde bl.a., at der findes to slags elever,

»dem der er gode til matematik - og dem, der aldrig fatter det!« Jeg hørte til de sidste. I min gamle karakterbog, som jeg stadig gemmer, kan jeg se, at karakteren i afgangsklassen i matematik blev g+. Et magert resultat - men jeg fik dog senere et svendebrev som typograf. Her var det til gengæld danskkundskaber, der var vigtige. Lærer Peter Kaad havde jeg til flere forskellige fag. Tegning og sløjd kunne nu ikke ophidse mig særligt. Trods lærerens utrolige entusiasme og energi kunne det ikke aftvinge større interesse. Lidt bedre gik det med fysik, hvor jeg endnu husker den vanvittige spændende beretning om cykelpumpens fantastiske indretning og virkemåde! Ja, læreren var der absolut intet at sige på. Han var meget afholdt af eleverne, selvom de ikke brød sig om fagene. Værst var det i naturhistorie. De lange historier om pattedyrenes forskelligheder og blomsternes spændende liv med bierne virkede temmelig uinteressant på de fleste. Dengang var der ikke spændende pædagogiske hjælpemidler som film, dias, video osv. Det hele skulle indlæres via lærerens fremlæggelse og tavlepædagogikken. Skolebøgerne i disse fag var absolut heller ikke så spændende som nutildags.

I faget naturhistorie var der den interessante detalje, at læreren påbød os at indsamle et vist antal planter, tørre dem, og indsætte dem i et herbarium - samt selvfølgelig at artsbestemme dem. Mon nutidens elever udfører denne øvelse? Uanset ulyst til faget har jeg dog gemt dele af mit herbarium fra dengang.

Frk. Agnete Vig Nielsen var en meget spændende lærer - en original - hvis man tør driste sig til at bruge denne betegnelse om en kvindelig lærer. Jeg husker ikke, hvor hun kom fra, men hun flyttede til Brønderslev i begyndelsen af 50'erne. Hun var sanglærer, og meget optaget af sit fag.

For drengene var det rædselsfulde timer. Vi skulle synge solo for kammeraterne - utåleligt! At frøkenen så både anvendte en gammel pædagogik, og klædte sig meget gammelt, var årsagen til, at eleverne behandlede hende mindre pænt. Mobning hedder det vist. Men hun fik dog lavet et fint sangkor på skolen.

Engelsk og tysk var ligeledes fag, som frk. Vig underviste i. Vi terpede dengang verberne igennem, læste i kor, og skrev snesevis af stile på begge sprog. Det lykkedes hende at fange vor interesse for disse fag, og jeg har sidenhen ofte sendt hende en venlig tanke. Som voksen har jeg haft megen brug for at kunne konversere på disse sprog med den udbredte samfærdsel, der findes i dag. Lidt trist i øvrigt, at tysk er blevet lidt nedprioriteret i vor tid, men engelsk udvikler sig jo mere og mere til at blive et egentligt verdenssprog.

Samfundslære

Henry Allermann var i mellemskolen en fremragende lærer i fagene geografi og historie. Han kunne fortælle så medrivende og levende, at fagene absolut blev nærværende. Det blev efterhånden mine favoritfag. Det var i disse timer, min interesse for samfundsforhold blev vakt.

Lærer Allermann kunne fortælle, at der i historiens løb havde eksisteret andre end konger og kejsere, at mennesker på jorden levede under meget forskellige forhold, at der fandtes fattige og velhavende, at ufred og krige var menneskeskabte osv.

Da jeg efter endt skolegang blev typograflærling i Brønderslev var det nærliggende at fortsætte denne interesse i politisk ungdomsarbejde, og i dag er det mit erhverv.

I 50'ernes Brønderslev mærkedes endnu virkninger fra efterkrigstiden. Der var forskel på folks børn. Det berømte tv-spil »Matador« var som optaget i Brønderslev

for 30 år siden. Nogle hørte til de privilegerede klasser, andre var rundet af den store skare af arbejdsløse. Det mærkedes i dagligdagen på forskellig vis, på børnenes påklædning, på deres fritidsinteresser - eller mangel på samme - på deres lommepenge osv. Heldigvis har udviklingen udvisket mange af disse forskelle. Jeg var vist noget af en enspænder i skoletiden, og deltog kun i ringe grad i kammeraternes fritidssysler. Jeg fik straks en budplads i eftermiddagstimerne hos købmand Sørensen i Vestergade, lønnen var dengang 7 kr. om ugen. Normalen for en 12 årig dengang. Købmanden forhandlede koks, som skulle afhentes på det gamle gasværk i tunge sække, og bringes rundt i byen til kunderne. Det var også dengang, der var 50 øl i en kasse, og de var tunge at slæbe på 2. sal. Efter to år hos købmanden dristede jeg mig til at bede om lønforhøjelse - og steg til 8 kr. om ugen! Jeg skiftede senere til Mandrup Poulsens boghandel. Et dejligt sted at arbejde - blandt bøger, som interesserede mig.

Sommerudflugt

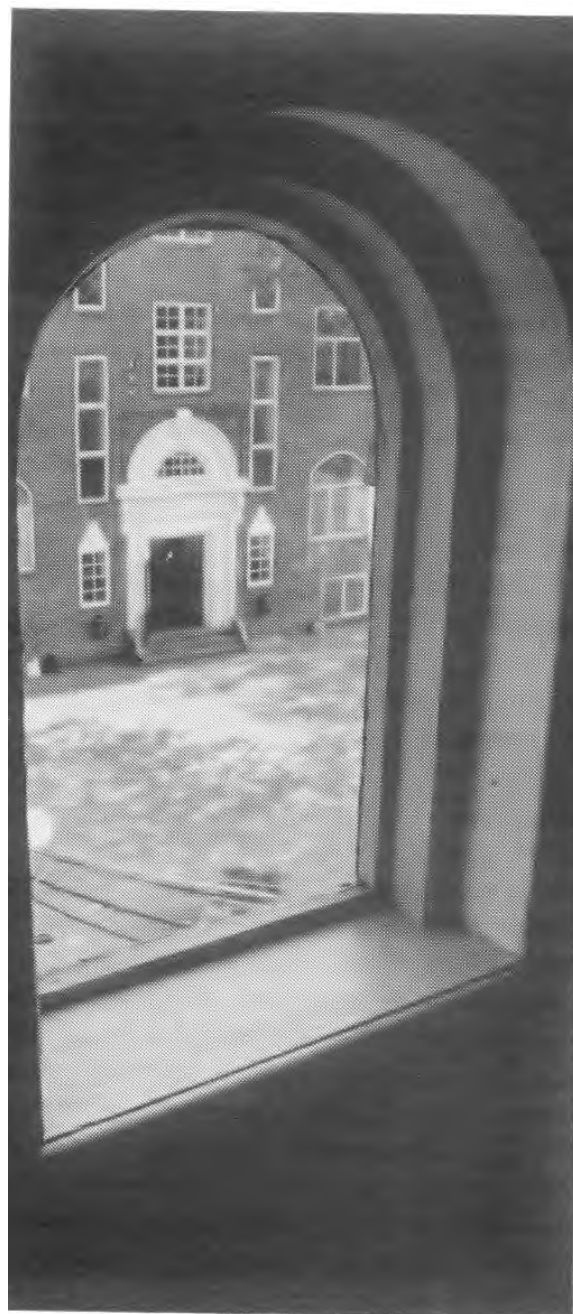
Et af lyspunkterne, i den undertiden lidt trivielle hverdag, var den årlige skoleudflugt. Det var en stor begivenhed, når man i stiveste puds stillede op i skolegården med madpakke i tasken og i lange rækker begav sig til banegården, for med særtog at køre helt til Tolne skov. Her var der god plads for børnene at tumle sig, og for at lege noget, der var anderledes end hjemme i skolegården. De ældste elever gik »kæresteture« under stor opmærksomhed fra de yngre - og lærerne nød ligeledes skovturen, der som oftest, i begyndelsen af juni, foregik i dejligt solskin.

For få år siden blev der taget initiativ til at samle den gamle skoleklasse til 25 års jubilæum. Det blev en dejlig dag sammen med nogle af de tidligere lærere, der nu

nu er pensionerede. Klassekammeraterne kunne ikke alle genkende hinanden, men snart kom der gang i snakken og minderne. Dem er der heldigvis mange af.

Jeg vil slutte min lille historie med mange gode hilsner til min gamle og gode - Skolegades skole.

*Kaj Kjær
Aalborg*



Minder fra vores skoletid

Vi er fem piger Kirsten, Eva, Sonja, Kirsten og Margit, som har gået på Skolegades skole fra april 1945 til april 1955.

Vi startede på den lille skole i Tygelsgade. Det var under krigen, og vi kan huske, at der var soldater og flygtninge på skolen.

På vores første skoledag fik vi af vores klasselærerinde frk. Drustrup udleveret en rød sløjfe, så vi kunne kende hinanden, idet der startede fire førsteklaser. I starten af skoletiden fik vi udleveret bogstaver, som vores lærerinde selv havde skrevet og klippet ud, og vi opbevarede dem i hver sin tændstikæske. Frk. Drustrup havde bogstaverne i stor størrelse. Senere, da vi kunne læse, lånte vi små Ota-bøger af frk. Drustrup, når vi var færdige med vores opgaver i klassen.

I det meste af vores skoletid sparede vi penge en gang om ugen. I starten sparede vi i en trækasse, hvor der var et rum til hver elevs penge, denne blev tømt en gang om måneden, og det var en svir at få lov til at gå i sparekassen med pengene. Senere gik vi jo over til sparemærker, som blev klæbet i en bog.

Når der blev ringet ind på den lille skole, skete det ved, at gårdvagten ringede med en fin malmklokke, som hang lige uden for døren. Når det havde ringet, stillede vi op på pæne rækker, to og to, og gik først ind, når vi fik lov. Når vi kom ind i klassen, stod vi pænt ved vores pladser til læreren kom og sagde, at vi måtte sætte os. Vi var 37 elever i klassen.

Fra 3. klasse kom vi på den store skole.

Vi tog sommetider på små udflugter til Grindsted plantage, nogle cyklede, andre sad bagpå og nogle løb hele vejen derned.

I vores skoletid var vi på udflugter til Tolne, og vi var så mange elever, som deltog, at når vi, med musik i spidsen, drog af sted, så var den første del af optoget nået ned på banegården, inden sidste del drejede ud fra Krogensgade. Det må have været et imponerende syn, med flag og vinkende børn. Når vi nåede frem til Tolne skov, skulle vi alle gå over til lyngbakkerne, hvor flaget var hejst. Her sang vi så: »Jylland mellem tvende have«, hvorefter der blev leget, danset, spist madpakker, købt slik og små gaver til vores forældre.

Som noget sensationelt på den tid, var vi, da vi gik i realklassen, på en tur til Tyskland, Holland. Belgien og en lille bid af Frankrig. Den daværende skoleinspektør Johannes Sørensen, som vi havde til regning og matematik, havde arrangeret turen, og han havde gjort et stort stykke arbejde i forvejen. Vi fik, forud for turen 7 rejsebreve, det første fik vi i november 1953 og det sidste i juni 1954. Turen startede den 25. juni. I disse rejsebreve var der beskrevet, hvad vi skulle opleve på turen. I turen deltog skoleinspektør Johannes Sørensen med frue og datter, lærer Willy Kløve, lærer Henry Nielsen og lærerinde Dagmar Thorning Lund + 21 elever. I et af vores rejsebreve stod der:

Fru Thorning Lund og fru Sørensen:

Vore høje husmødre, der sørger for maden til os. De sørger for opvask m.m., og de har piller og amerikansk olie, der helbreder alle mavesygdomme
Willy Kløve: Tolk, klarer alle sprog-

vanskeligheder så let som at æde en sveske. *Johannes Sørensen*: Kasserer - sidder på pengekassen. Han sørger også for, at vi ikke sidder fast i tolden. Men I skal selv levere passene, og de skal afleveres snarest. *Henry Nielsen*:

Medbringer hammer, økse og stemmejern, thi han skal åbne alle dåser med sild, leverpostej, hummer og andre lækre sager. Turen kostede 215 kr. og det var en fantastisk oplevelse. Dengang var det ikke så almindeligt, at børn kom ud på den slags ture.

En sjov oplevelse i vores skoletid, var historien om Delfa'en: I en prøveregningstime hos lærer Allermann, udlovede han en Defa til den elev, som blev først færdig med opgaverne. Der skete imidlertid det, at 2 elever var færdige på samme tid, hvorpå lærer Allermann

resolut tog sin lommekniv frem og delte Delfa'en mellem de to.

I vores skoletid havde vi to lærere, som fulgte os hele vejen. Det var lærer Allermann, som underviste os i regning og matematik i de små klasser, og i historie og geografi i mellem skolen og i realklassen. Fru Drustrup Olesen havde vi som klasselærer i alle 10 år.

Vi fem piger mødes stadig 3-4 gange om året sammen med vores klasselærer Anna Drustrup Olesen. Vores skoletid bliver på den måde jævnligt genopfrisket, men vi snakker selvfølgelig også om andre ting.

Vores klasse har holdt 10 års, 25 års og 30 års jubilæum med god tilslutning.

Med venlig hilsen Kirsten Nielsen, Eva Eriksen, Sonja Michaelsen, Kirsten Ørum og Margit Sørensen.



*På tur til Grindsted
plantage 4. klasse 1949*

*Realklassen på tur
til Tyskland 1955*





Lærerpersonalet 1966

Forreste række: Jonna Christensen, Anna Drustrup, Agnethe Vig Nielsen, Jytte Have, Anna Clemmensen, Jytte Andersen, Ketty Grøngård, Lydia Jensen, Ester Jørgensen, Gerda Kristensen.

2. række: Henry Nielsen, Ingeborg Jensen. Linda Henriksen, Runa Nielsen, Hanne Lindberg, Elly Høgh, Jenny Navntoft, Karen M. Kløve, Elisabeth Madsen, Petra Poulsen, Svend Hauerholt, Elis Frederiksen, Peter Kaad, Bjarne Hessellund.

3. række: Alfred Larsen, Jens O. Andersen, Poul Nielsen, Erik Hyldahl, Vagn Madsen, John Kløjgård, Emil Krogh, Bent Henriksen, Hans Knudsen, Holm Moustén, Arne Laursen, Knud Kristensen, Johannes Clemmensen. Ingemann Højrup, Margit Lundø Poul Have, Åge Hesdorf, Alfred Møller Jensen.

50 år ved Skolegades skole

Den gamle skole fylder 100 år. Selv har jeg haft min daglige gang på Skolegades skole i over 50 år. 1931 begyndte jeg som elev i 1. klasse og i 1987 holdt jeg op efter 41 som lærer ved samme skole. De store forandringer mærkes ikke fra dag til dag, men et tilbageblik på over 50 år viser selvfølgelig en enorm forskel på dengang og nu, selv om de ydre rammer stort set er de samme.

Fra min skoletid husker jeg de første skoleår på »den lille skole« med opstilling på rækker i gården foran den gamle klokke, der kaldte til time og til frikvarter. I 4 klasse fik min klasse, hvor fru Bolet var klasselærer, lokale på elværket. Vi holdt frikvarter i Mejerigade, hvor vi legede tagfat på tværs af gaden. Den årlige skovtur til Tolne står for mig som noget helt vidunderligt. Når de første elever med musik i spidsen nåede banegården, drejede bagtroppen fra Skolegade ud på Bredgade, hvor mange af byens folk havde taget opstilling på fortovene. I min erindring har vejret altid været godt, når vi nød den medbragte madpakke og sodavand i Tolne skov.

Også turene til København tænker jeg tilbage på med glæde. 7 klasse var altid på en tur til hovedstaden. Sammenholdet i min klasse var godt, og jeg har stadig årlig forbindelse med nogle af veninderne.

I mine første år som lærer var der mange elever i klasserne- ofte over 30. Jeg har været klasselærer i en 5 kl. med 41 elever. Det var ikke sværere at undervise de store klasser dengang, end det nu er at sidde med ca. 20 elever. Vi måtte selvfølgelig drive klasseundervis-

ning og sørge for ro i klassen. Der var flere undervisningstimer, og skoledagen lå i mange år fast fra 8.30 til 11.30, så en times middagspause og skolegang igen fra 12.30 til 15.30 - ugens 6 dage.

De fleste af lærerne var i mine unge dage »De's«, Det betød ikke, at man af den grund havde mindre kendskab til hinanden eller var dårligere kollegaer end nu. Hjælpsomhed og opbakning var også dengang en selvfølge. Hver morgen gik vi pænt rundt og sagde godmorgen med håndtryk. Hvornår det holdt op med håndtryk og »De« er umuligt at huske, da det selvfølgelig kom lidt efter lidt. Sværest for mig var det at vænne mig til at sige »du« til mine lærere fra skoletiden.

I overgangstiden fra »De« til »du« husker jeg en 6. kl., hvor mine elever ikke kunne forstå at det overhovedet var nødvendigt at lære brugen af »De«.

I alle skolens fag er der sket en stor forandring. Det gælder f.eks. håndarbejde, som jeg altid har undervist i. Tidligere syede og strikkede elever på samme klassetrin nøjagtig det samme, og når det skoleår var slut, blev samtlige elevers årsproduktion med navneskilt vist frem på en udstilling, som blev besøgt af mange.

De yngste elever ville i hvert fald gerne udpege deres ting for mor og far, måske var de vokset fra blusen eller sokkerne, inden de fik håndarbejdet med hjem. Nu er det om at få tingene færdige og så straks taget i brug. Det giver nok større lyst til faget.

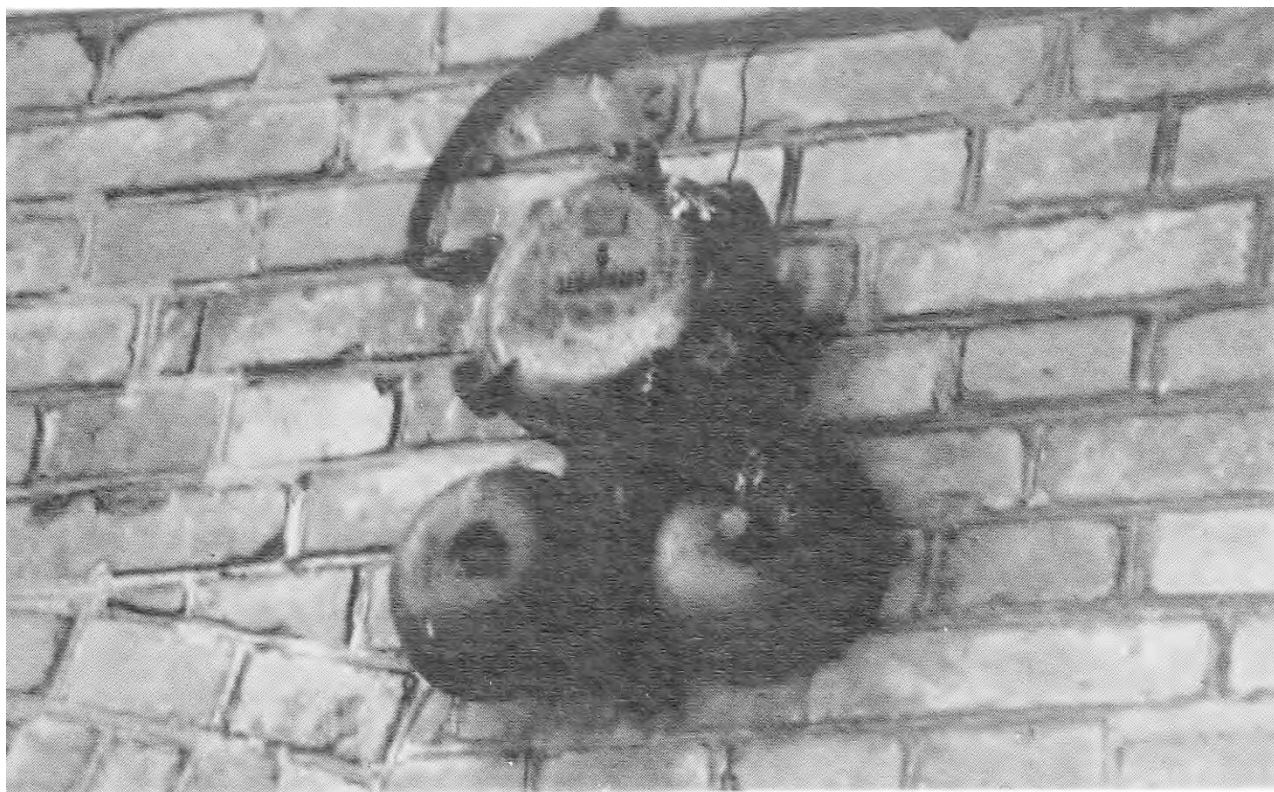
Jeg har i hele min undervisningstid

været knyttet til specialundervisningen i dansk - noget, jeg har været meget glad for at arbejde med. Det er nok de timer jeg har holdt mest af, når jeg tænker

ker tilbage på de mange år.
Jeg vil ønske for Skolegades skole, at den også fremover vil bevare sin plads som Brønderslevs gode gamle skole.
Jytte Have



6. klasse 1937. Jytte sidder i midterste række, bord 3 til højre.



Tæv

Et bidrag fra en elev til festskrift for 100 års jubilerende Brønderslev kommunalskole i Skolegade 7. januar 1989.

At lære, kan være en smal affære, så let som at skære en pære.

En pære, kan være hård at skære, og hårdt kan det være at lære.

(Maria Kardel 1981)

Den mest håndgribelige erindring fra ni år i skole i Brønderslev er den rundhåndede uddeling af tæv. Jeg tror de var typisk for tiden, og jeg tror slet ikke at min skole var værre end andre, men jeg tror heller ikke, at den var bedre.

I april 1946 startede jeg i 1. klasse b i den lille forskole med indgang fra smøgen ved siden af Kino i Algade. Mindre end et år efter afslutningen af verdenskrigen var det nøjsomme tider også for skolevæsenet. Gad vidst om ikke vi var næsten 30 i klassen fra starten, og for hvert skoleår kom der flere til fra små sogneskoler, med de mest vidunderlige wendelbouw-dialekter. Så da vi startede i 5. klasse var vi oppe på 40 elever i klassen. Der var ingen, der stillede spørgsmål om det nu gik an, når bare eleverne kunne klemme sig ned mellem to skoleborde, så der var plads nok. Og der sad vi så seks dage om ugen, de første par år ved gammeldags to-elevers skolepulte. De gav splinter i låret, hvis man ikke sad nogenlunde stille.

Skrivning blev lært på små skifertavler med griffel. En - og - to - og - tre - og rundt - og rundt - og rundt... Griflerne kom let til at hyle. Blev der for meget larm, vankede der med eller uden større anledning nogle ryk i de små hår i tindingen.

Vores dansklærer var en specialist i denne færdighed, som vi alle frygtede. Andre med ringere færdighed risikerede et træk på smilebåndet fra forhærdede elever, ja, sågar provokerende bevægelser af hovedet, som blev holdt i den rigtige stilling til at læreren kunne trække i de små hår:

Værsgo og træk, for det gør ikke ondt, når det er Dem, der trækker!

Sådan var det vist ikke fra starten, men gradvis blev krigen optrappet, og da vi i tredje klasse flyttede over i den »store« skole i Skolegade begyndte der at vanke lussinger. En hoven kind med fire streger vædet i tårer var vel ikke hverdagskost, men det hændte da nok 1-2 gange om måneden.

Hvad blev straffet med en lussing? Uro, snak, drilleri af hinanden eller af læreren, sjusket behandling af skolebøgerne, men først og fremmest var det uro i timen. Jeg var lige ved at glemme, at dårlige resultater også kunne blive belønnet med tæv, eller når skolebøger eller opgaver var glemt hjemme.

Uro i klassen kan være udtryk for flere ting, også glæde. Afstraffelse af glæde var slet ikke ualmindelig, til ingen verdens nytte, ja tværtimod skabte denne ydmygelse en blanding af trods og foragt, som jeg kan mærke 35 år efter. Det værste tilfælde i så henseende var den korporlige afstraffelse af en elev med kollektiv ydmygelse af resten af klassen.

Det skete i 3. mellem, dvs. 8. klasse i dag, for vi var lige blevet konfirmeret. En af efterkonfirmationerne foregik i et hus nær ved klasselærerens bungalow.

Det var hverken særlig vildt, ikke spor vådt eller sent om aftenen, da hele klassen gik over for at hilse på klasse-læreren. Der var lys i vinduet, men gardinerne forblev tillukkede og døren blev ikke åbnet, selv om vi ringede på et par gange. Så gik vi tilbage til festen. Næste dag kom klasselæreren ildrød i hovedet ind i klassen i en anden lærers time og bad om han måtte overtage klassen. Det var ikke noget almindeligt møjfeld, der forestod. Vi fik læst og påskrevet om skrålende ungdom uden opdragelse og forstyrrelse af orden og privatlivet m.m.m. En enkelt elev havde mod nok til at sige, at det hele faktisk havde været meget pænt, og at en sang var sunget til ære for vores lærer. Pokker tog ved læreren, som nu slæbte denne elev ud på gangen og gennemtæskede ham, så han måtte vakle hjem og blive hjemme et par dage. Vi andre kunne, da læreren var tilbage i klasseværelset få lov til i en lang række en efter en at give ham hånden og højt bede »Om forladelse«. Ved Gud, vi foragtede læreren, såvel som vi foragtede os selv for ikke at gøre oprør. Det kendte man ikke til den gang.

En af skolens lærere havde taget kurser i undervisning af elever med hørenedsættelse. Dem var der nok af som følge af mellemørebetændelse, så det har nok ikke været for at få flere elever til sin specialundervisning, at han en dag i en sangtime gav en af pigerne i min klasse en lussing, så hendes trommehinde sprang. En anden dag slog han en elev med violinbuen, så buen knækkede. Men han var nu også kendt for sin hid-sighed, mere end for sin retfærdighed. Den hårdeste lussing, jeg blev vidne til, faldt i en sløjdtime. Vi havde på skolen lige fået et nyt classesæt af høvle. Hver høvl havde fået mejslet et nummer, så den hørte til en bestemt høvlebænk. Ved timens afslutning blev alle høvlene sat på plads i et skab, og så viste det sig

en blyant havde optegnet det indmejlende nummer på en af høvlene. Eleven med den pågældende høvl blev råbt op. Selv kendte eleven ikke noget til blyantsstregene, og han ønskede ikke at angive synderen, men stillede sig op parat til at modtage en lussing, som smed ham hen i en høvlebænk i den anden ende af sløjdlokalet. Han fortrak ikke en mine, i øvrigt blev han senere medlem af folketinget for en kort bemærkning.

Selv erindrer jeg et par gange afstraffelse med stokken af gårdinspektørerne. To blå streger på låret var synlige en uges tid på et tidspunkt med korte bukser. Det var for at stå sidst tilbage på noget byggemateriale i skolegården. Og en lussing husker jeg at have fået for i en religionstime at spørge, om man kirurgisk kan bortoperere sjælen. Hvem ved, om mit valg af studium blev truffet i en religionstime?

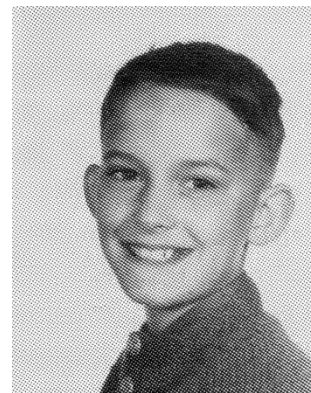
Troels Kardel dr. med.

Praktiserende læge på Amager



Sådan var det i 60'erne

Steen Yssing, Danmarks Radio, Århus, 4. kl.



Vi var nydelige - i enhver henseende. Vandkæmmede, velopdragne og villige. For sådan var ungerne i 1964 - og sådan var vi selvfølgelig, da den pæne dame præsenterede sig som »Frøken Christensen« og sagde, at vi skulle sige »De« til hende. Det gjorde vi så i mange år, indtil nogen sagde, at vi nu skulle sige »du«. Stærkt forvirrende.

Det var i tiden før verden og skolen og ungerne og pænheden og hele molevitten fik sig en gevaldig tur i centrifugen. Det var i tiden, hvor ungerne af uransagelige årsager skulle stå og vente i den snorlige række i øsende regnvejr udenfor - og indenfor lære en mængde opbyggelige ting. At alfabetet så ud, som alfabeter skal se ud. At fædre går på arbejde, mens mødre er nogen der vasker op. Og så det mere eksotiske - for eksempel at negrene nede i Afrika drøner ud i junglen efter appelsiner, når de er ved at blive forkølede (jamen, det sagde han altså) Alt sammen godt nok, ingen Djævel - eller for den sags skyld spare ivrig kommunalpolitiker - kan i dag overbevise mig om, at centra-lismens lyksaligheder resulteter i gladere børn. De moderne undervisnings fabrikker når ikke den bette skole i Tygelsgade til sokkeholderne.

Efterrationaliseringen har ikke så meget med romantik at gøre. En flok 6-årige med glubende appetit på skolen forhol-

der sig ikke til det relevante i undervisningsplaner eller det pædagogiske sigte i at rette landbobørnenes herlige dialekt til noget miskmask af ingenting. Efterrationaliseringen her drejer sig primært om nærhed.

For eksempel at man kendte alle ungerne. For eksempel, at man på forhånd vidste, hvor lærerne boede. For eksempel, at tre snottede unger dukkede op hos en syg lærer med et æble (ganske vist hugget i en have, men alligevel..) For eksempel, at byens anden skole blev betragtet som en mellemting mellem abegrotten i zoologisk have og en filial i Brønderslev af Fremmedlegionen.

Den bette skole havde korte reference rammer, som det vist hedder på uforståeligt teknokrat dansk. Her var verden overskuelig, ja nærmest uforanderlig. Her gik ens søskende, her var kammeraterne, her var lokalerne og i mange tilfælde personerne, som forældrene huskede fra deres skoletid. Alt var, som det skulle være. Og selvfølgelig kunne det ikke vare ved.

Det var ikke det faktum, at »de store klasser« blev flyttet op på Skolegades skole. Det vidste vi jo godt, at vi blev efterhånden - sådan plejede man jo at gøre. Bruddet havde egentlig mere med tiden at gøre end med skolen. Den gang i 60'erne.

Mangt og meget var i bevægelse ude i

samfundet, har jeg senere forstået. Den gang fattede jeg ikke en brik - kun, at tingene langsomt men sikkert forandrede sig. For os unger manifesterede det sig i de besynderligste tiltag:

Pludselig måtte vi være inde i frikvarteret, pludselig skulle vi ikke smugryge på toiletterne, men kunne smøge den for næsen af gårdvagten, og pludselig skulle vi lære om både folkestyre og sex! Evnen til at deltage i den demokratiske proces eller slægtens videreførsel kan næppe tilskrives undervisningens hidtil usete højder - men der skete noget.

Tilbage står alligevel billedet af de gamle bygninger som en slags gevaldig fæstning. Ikke sådan, at jeg i dag ville græde godmodige tårer, hvis en fantasifuld arkitekt eller en flok unger med mange

dåser maling kastede sig over fæstningens mure. En tur gennem den gamle skole, mange år senere, vidner om slunkne kommunekasser eller måske strømlinede embedsmænds drømme om noget stort i stål og beton - et andet sted. Hvad de ikke kan pille ved er imidlertid det fordøjede indtryk af 10 års skolegang på Skolegades skole, 10 års oplevelser på godt og ondt - men frem for alt 10 års nærhed og tro på soliditet. En bastion, der den dag i dag, trods alle brydninger og forandringer, signalerer:

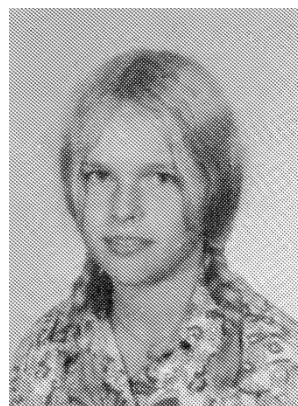
Det går jo nok.

Til lykke med jubilæet



Tanker om min skoletid

Kirsten - 7.b 1970/71



Så skete det igen: Jeg har fået dansk stil for! Af min »gamle« klasselærer, med tidsfrist og krav om et rimeligt godt dansk. Mon han også sætter de velkendte, røde streger? Men tænk, det, som engang var en plage, er nu en sjov oplevelse. Jeg er nemlig blevet opfordret til at skrive om min tid som elev på Skolegades skole - nærmere bestemt fra august 1964 til juni 1973. Jeg husker frikvartererne med årenes og årstidernes skiftende »mode« beskæftigelser. I de mindre klasser brugte vi om sommeren de kostbare minutter på sjippetov og hønseringe, hvis vi ikke legede »Gangsterbanden« - en slags fangeleg inspireret af en bog, som Moustén læste højt for os. Om vinteren havde vi nok at gøre med at undgå de store drenges snebolde, hvis Kløjgård og Henriksen et øjeblik var uopmærksomme. Det skete nu ikke så tit, for de to årvågne gårdvagter syntes næsten at have øjne i nakken, når de med hænderne på ryggen travede frem og tilbage i skolegården. Samme Kløjgård var i øvrigt praktiker - i snevejr vendte hans uundværlige pibe-hoved al tid nedad! I 5. - 7. klasse var det så vores tur til at trave frem og tilbage - ikke for at vogte på ro og orden, men for at kaste længselsfulde blikke efter vores skolekærester. Vi lavede hemmelige hitlister over de mest populære drenge og spådomslege fyldt med søde drømme. Og vi kunne »komme sammen« med en i

ugevis uden så meget som at holde ham i hånden.

I 8. -9. klasse var vi »blevet for gamle« til den slags pjat. Skolekæresterierne fik et mindre uskyldigt præg, og skolegårdstraveriet blev afløst af whist - ja, vi spillede rent faktisk kort stående i skolegården. Vi kunne nemt nå en 3-4 spil i løbet af et frikvarter.

Et specielt frikvarter var spisefrikvarteret med dets hyggesnak og dunst af rugbrød og leverpostej - men aldrig æg. Af en eller anden endnu uopklaret årsag havde Moustén forbudt os at have æg med i madkassen - og det trods af, at han kaldte os »sin hønsegård«!

Fra dansktimerne husker jeg især de små remser, som skulle gøre det lettere for os håbefulde poder at finde rundt i den danske grammatik. »Ligge, lå og ligget i min lille seng og kigget. Lægge, lagde, lagt, jeg har glemt, hvad mor har sagt« kværner i mit øre, hver gang jeg selv eller andre bruger ordene forkert. »Den, der staver D i gjort, hun skal ha' sin hale smurt« står dog nok allertydeligst for mig - jeg fik nemlig meget ofte »min hale smurt« oppe ved tavlen, når vi fik diktat tilbage. Jeg er dog ikke fra den tid, hvor »afstraffelser« foregik med spanskrør. Moustén strakte sig aldrig længere end til den verbale version - og altid med et lille smil om munden.

Jeg er til gengæld af den årgang, hvor drengene havde sløjde, og pigerne havde hånd- og husgerning. (i dag hedder det vist hjemkundskab). Til håndgerning havde vi jordens mest elskelige, men også mest sparsommelige lærerinde. Tænk, selv ritrådene blev pillet ud i hel tilstand og møjsommeligt rullet tilbage på spolerne med henblik på genbrug. Men hele fortjenesten gik fløjten den dag, da en af pigerne (var det mig?) klippede to højrestykker til samme kjole.

Husgerning var sjovt og lærerigt. Men at frikadellefarsen skulle røres i hånden, flere omgange, og »endelig til det trevlede« gjorde, at jeg besluttede aldrig at gifte mig med en mand, som kunne lide frikadeller! Da det kom til stykket fik denne detalje dog ikke lov at bestemme, så nu »snyder« jeg med en el-pisker. (Sig det endelig ikke til fru Lindberg).

Latin er et dødt sprog og anses af de fleste for et utroligt kedeligt fag. Men med lærer Jølf som underviser blev timerne morsomme og faget spændende. Hvem husker ikke »Italia terra est, Korsika insula est« og »vir prudens non contra ventum mingit«. Om ikke andet er sidstnævnte da en meget god leveregel! Og skal jeg underbygge mine »roser« til lærer Jølf, kan jeg fortælle, at vores klasse til eksamen scorede et gennemsnit på 9,2.

Vores klasselærer mente bestemt, at vi var nogle englebørn, hvilket da også indimellem var tilfældet. Men sommetider levede vi ikke op til det pæne billede. Jeg husker især de unoder, vi lavede med en ældre lærerinde: Hun startede - nærmest som et ritual - timerne med at placere indtil flere pilleglas på katederet. Ved siden af lagde hun en bolle eller en banan, som i løbet af timen skulle bruges til at sluge pillerne med. Katederet, som stod på en lille forhøjning, havde vi inden timen omhyggeligt stillet med de yderste

ben halvejs ude over kanten. Når så timen blev for kedelig, var det nemt for eleven ved det forreste bord med foden at vippe katederet ud over kanten, så piller, boller og bananer fløj ud til alle sider. Vi kunne bruge la ... ang tid på at hjælpe den hver gang højest forbavsede lærerinde med at få pillerne samlet op og sorteret i de rigtige glas.

En anden episode fra disse timer startede med et uheld: En af drengene i klassen faldt gennem en rude og skar en lille flænge i håndledet. Han var »en besvimelse nær« og måtte følges hjem af en af de andre drenge i klassen. Dette inspirerede os andre til på skift at fortælle vores lærerinde diverse bloddryppende historier, hvilket medførte - at vores lærerinde, bleg om næsen måtte gå hjem! Og vi fik den sidste halve time fri.

Til slut en lille »drillert« til Lasse Andersen, populært kaldet Bette-Lasse. Nok var han ikke så høj, men vi holdt til gengæld af hver eneste kvadratcentimeter. Vi var på lejrskole i Troldkær, og en af eleverne, Henrik, var næsten to meter høj. Citatet stammer fra vore »lejrskoleavis«: »Der blev i går talt om en ny verdensmesterkamp i myggevægt mellem Lasse og Henrik. Den blev dog aflyst, da Henrik pointerede, at man ikke måtte slå under bælttestedet.« Således nogle spredte glimt fra min og mine klassekammeraters skoletid. Omend de er specielle for mig, tror jeg dog også, at mange af historierne i grundtræk er generelle for alle skolebørn til alle tider.

Hermed en kærlig og nostalgisk hilsen til alle mine klassekammerater, alle mine skolekammerater og til alle de lærere, som med grå hår og panderynker til følge stred en brav kamp for at »få os i vej«.

*Kirsten Haugaard Jensen
(Kirsten Langkilde Larsen)*

Elever sætter kulør på skolen

Emneuge: 24.-8 til 27.-8 1982 Pressen skrev: BRØNDERSLEV:

Skolegades skole i Brønderslev er blevet kvikket gevaldigt op både ind- og udvendigt i løbet af de seneste dage. På tværs af alder og klassetrin er skolens 468 elever og 32 lærere gået sammen - i en speciel emneuge - om at male og dekorere de gamle bygninger. »Det skal være hyggeligere og rarere at gå på skolen«, lød et oplæg fra elevrådet i fjor. Og efter fire skemafri udsmykningsdage ses forandringen allerede tydeligt udefra. De overdækkede vinduer ud mod Skolegade er prydet med farvestrålende landskaber, fugle, fisk og klovne - motiver, som går igen i »cykelstalden« og på den ene, lange endevæg i skolegården, som tidligere har været malet over af elever. Til alle udsmykninger har eleverne først lavet grundige skitser.

Samtidig har vandkumme og bænke fået en kraftig opmaling, og et kæmpe skakspil er malet i selve gården, mens et tømmerhold har lavet kæmpe træskakbrikker. Eleverne har været delt op i 20 udsmyknings-hold, og i gården har et af dem knoklet med at bygge en legeplads - med balancebom og hængebro.

Og mens de udendørs sysler stod på, blev der også arbejdet i de tre skolebygninger: Nogle har lavet store malerier med gademotiver, mens andre har givet sig i kast med papir- og tøjklipsbilleder med bl.a. orientalske bygninger, akvariefisk og andre dyr. Alle værker kommer til at pryde de lange og - synes eleverne - kedelige gange på skolen.

Et tømmerhold har lavet masser af stærekasser - og de nævnte skakbrikker

Og så regner eleverne med at komme i Guinness Rekordbog for 600 små, cirkelrunde, udskårne masonitbrikker, hvor alle skulle male deres eget portræt på. Skiverne bliver hængt op på gangene. Eleverne har haft besøg af »Operaensemblet«, og hver dag har det været muligt at se film i tre rum - mens eleverne slappede af eller ventede på, at malingen skulle blive tør. Og to hold har hele tiden taget sig af nyheds dækningen - dels i væg-avisen, »Snuden«, dels i radio-programmet, »Radioaktiv«.

Emneugen sluttede fredag med åbent hus for forældrene, og her viste et specielt drama-musik-hold deres kunnen i gymnastiksalen. Bagefter var der fortæring. Til dette formål havde et skolekøkken-hold stegt 1300 frikadeller og bagt 800 grovboller og lige så mange finger-flutes.

- Skolen har været sat på den anden ende - på en positiv måde, siger en af lærerne, Else Sølvsten, som fortæller, at alle er indstillet på at gentage forsøget en anden gang.



En skoleleders betragtninger

Elis Frederiksen



I de 30 år, jeg har virket ved Skolegades skole, er der her som over alt i den danske skoleverden sket store ting. Skoleloven af 1958, som først og fremmest var et opgør med den stillestående, uforanderlige skole, satte enormt meget i gang. Den blev fulgt op med et vælg af pædagogisk nytænkning og satte mange gode skolekræfter i gang. På et ret usikkert grundlag blev der frem gennem 60erne og begyndelsen af 70erne skabt så mange pædagogiske nydannelser, som aldrig før i nyere tid. (Staten refunderede 80 % af lærerlønningerne til kommunen).

I modsætning til nu fik lærerne pæne lønfremgange, som naturligvis også var med til at motivere for øget arbejdsindsats.

I samme periode havde skolen de bevilgende myndigheders bevågenhed, så det blev muligt at forny lokaler til husgerning, håndarbejde, specialundervisning, geografi, maskinskrivning, sang, sløjd og biologi samtidig med, at skolen fik et nyt mødelokale, anlagt ny idrætsplads, renoveret lærerværelset med birum, indrettet cykelstald, udvidet skolegård med læskure, indrettet tidssvarende administrationslokaler og magasiner.

På det sidste er indrettet nyt datalokale, og de fleste klasseværelser er renoveret. Desuden er sygekassens bygning overtaget af skolen. Her er der indrettet børnehaveklasse forneden og skolefritidsordning foroven.

Gennem 70erne blev mange skoletiltag gennemført af politikerne, ofte uden ordentlig debat med fagfolkene, og meget blev trukket ned over lærere - uden at de vidste meget om det i forvejen. Dette kunne ofte virke frustrerende, og det er i bund og grund beundringsværdigt, at det er lykkedes for lærerpersonalet at fastholde den meget fine skolekvalitet, så vi igen har en skole på toppen.

Eleverne er de samme dejlige skabninger, som de altid har været. De er ikke længere underkastet en skrap disciplin, men forholdet mellem lærere og elever har udviklet sig, så fortroligheden og åbenheden er i højsædet, hvilket har været et enormt plus - også for børnenes udvikling.

Det er mit ønske, at det gode og tætte forhold mellem lærere og elever må fortsætte.

Elis Frederiksen



Hvert år i februar får mange lærere nyt job. En del får fornøjelsen af på skift at optræde som instruktør af årets skolekomedie, andre bliver sminkører. Her drejer det sig om "Gak i låget", som 10b opførte februar 87.



10-11 års skolegang skulle jo gerne afsluttes med maner. I maj 87 fik daværende 10b lov til at lave festmiddag i skolekøkkenet.

Menu: Herregårdsbøf med pommes frites, ærter og sauce bearnaise + frisk frugtsalat. Nogle dage senere var man endelig nået til den eftertragtede sidste skoledag med morgenkaffe hos klasselæreren - og senere sjov i skolegården.

Skolegades skole aktiv i kampagnen »Bogen i Skolen«

Pressen skrev bl.a.:

De 17 elever i 6a på Skolegades skole slår op i bøger, fotograferer, læser og regerer. Dansktimerne flyver af sted og den fastsatte tid slår knap til.

Klassen har i den forløbne uge arbejdet med emnet »Bogen i skolen« og har lavet en udstilling herom.

- Det har været et stort arbejde for børnene, men de er gået op i det, og skoledagen har langt fra kunnet slå til. Eleverne har også arbejdet aktivt med tingene i deres fritid, siger klasselærer Anna Katrine Andersen.

I aften var forældrene til de 17 elever på skolen for at se udstillingen og høre børnene fortælle om arbejdet. Og inden udstillingen slutter i dag, vil de fleste af skolens elever og lærere have set den.

»Bogen i skolen« er en landsomfattende kampagne - udskrevet af Den Danske Forlæggerforening.

Formålet med kampagnen er at få børnene til at læse flere bøger og få en debat i gang om bogen som sådan.

Eleverne i 6a har arbejdet i grupper med forskellige emner. En gruppe har lavet en lysbilledserie med tilhørende lydbånd om at bruge skolebiblioteket. Nogle har lavet emneudstilling om computere, heste, fugle og marsvin, svømning, biler m.v. Børnene har taget billeder, læst bøger og arrangeret udstilling om hvert enkelt emne. Og de har anmeldt bøger - både faglitteratur og skønlitteratur.

- Det har været skægt. Vi har lært en masse om, hvad vi egentlig kan bruge skolebiblioteket til.

- Det var svært at skrive boganmeldelserne, hvor man skulle argumentere for sin mening om en eller anden bog. siger eleverne, der sammen med lærer og skolebibliotekar nu har gjort deres til at propagandere for bogen.



6 a 87 /88 fremviser deres udstilling i forbindelse med kampagnen "Bogen i skolen".



Lærerpersonalet 1985/86

Forreste række: Lasse Andersen, Jonna Christensen, Elly Høgh, Birgit Christensen, Elis Frederiksen, Anna Katrine Andersen, Tove Thomsen, Jytte Andersen, Norma Nielsen.

2. række: Runa Nielsen, Ketty Grøngård, Margit Lundø Jensen, Inge Andersen, Hanne Lindberg, Vagn Madsen, Jytte Have, Søren Nørgård, Hans Knudsen, Ester Jørgensen, Else Sølvsten, Elsebeth Christensen, Linda Henriksen.

3. række: Birgit Sinding, Arne Laursen, Carsten Mortensen, Alfred Møller Jensen, Hanne Jette Larsen, Jørgen Møller, Ib Christensen, Holm Mousten, Anette Møller, John Kløjgård, Erik Hyldahl, Knud Andersen.

På fisketur - lærerens oplevelser

Gennem de sidste 11 år er det efterhånden blevet en tradition, at et eller flere af biologi-holdene i 8.-9.-10. kl. starter skoleåret med en fisketur til Villestrup Å. Det er klart, at en sådan tur virker stærkt motiverende, så chancen benyttes naturligvis til at »fylde« mere tørt og teoretisk stof på eleverne, mens interessen er til stede. »Livet i og omkring strømmende vand«, hedder emnet, og det kommer eleverne i allerhøjeste grad i berøring med.

Vi starter gerne kl. 8 om morgenen, hvor eleverne møder på skolen i gummistøvler, belæst med fiskegrej, regntøj, madpakker, orm og syltetøjsglas med skruelåg. Syltetøjsglassene fyldes med sprit til opbevaring af ørredmaver, og så går turen ellers mod Villestrup å.

Forventningerne er store, for alle ved, at vi skal fiske et sted, hvor der virkelig kan fanges fisk. Jeg husker et år, hvor et heldigt og dygtigt hold hjembragte 181 ørreder. Hvert år forsøger jeg at dæmpe forventningerne. Sæt nu vi overhovedet ikke fanger noget? Hjemmefra har vi gennemgået grej og fiskemetoder grundigt. Men for mange er det deres første fisketur, og de fleste opdager hurtigt at teori er et, men praksis noget andet. Hvordan skal man sætte orm på krogen? Hvor står ørreden? Hvor dybt skal der fiskes? osv. osv. Efter en kort instruktion og mange formaninger om ikke at falde i vandet går vi i gang.

Jeg må indrømme, at jeg ikke er helt rolig før det første: »Jeg har bid«! runger over ådalen. Gudskelov, så fanger vi også noget denne gang.

Det er dejligt at se elever, som tilsyneladende går mest op i make up og moderigtig påklædning, møgbeskidte, med

gummistøvlerne fulde af vand og grundigt indsmurt i ørredblod begejstret råbe, at nu fik de nr. 5.

Alle ørreder bliver rensset på stedet, et arbejde, der for nogle elever kræver en vis overvindelse, og alle maverne kommes i sprit.

De kommende biologitimer hjemme på skolen går med at analysere ørredernes maveindhold. Et vanskeligt arbejde, der kræver mange timer bøjet over stereo-lupperne. Det hele munder ud i et gigantisk regnestykke, hvormed vi beregner en »gennemsnits ørred maves« indhold. Ud fra dette materiale kan vi drage forskellige konklusioner bl.a. om åens forureningsgrad.

Fiskene får eleverne med hjem, og jeg ved, at alle er glade for at være den, der samme aften kan gi' en lækker middag.

Vi har en rar og hyggelig dag sammen. Vi har fået mange fælles oplevelser, som er gode at bygge på i skoleårets kommende biologitimer, og så har alle lært en masse biologi - næsten uden at de har opdaget det.

Knud Andersen



P.S. Illustrationen er af Anette Bjerre fra 10 b, som på god lystfiskervis er kommet til at overdrive en lille smule, hvad fiskens størrelse angår.

På fisketur - elevens oplevelser!

I stedet for at kaste mig ud i en remse af lovprisninger til fødselaren, vil jeg tillade mig, at koncentrere mig om en enkelt af de oplevelser, som de to år på skolen gav mig.

Der stod vi så. Med gummistøvler og praktisk tøj. Fiskestangen føltes lidt uvant i hånden og tanken var koncentreret på, om ormene blev i glasset og lod madpakken være i fred.

Rigtigt gættet! Biologiholdet skulle på fisketur. Turen skulle gå til et lille stykke fredet å i nærheden af et dambrug, de mere urutinerede skulle også have en chance. Så tog vi af sted og næppe var vi steget ud af bussen før det første problem meldte sig: Ormene skulle på krogen! Adr, bvadr, var de første reaktioner og ordet dyrplageri blev også nævnt. Men ormene kom på og vi kunne komme i gang.

For mit eget vedkommende var dette min absolutte debut indenfor lystfiskeriet, så jeg lagde ud i fin stil med at gå langs åen trækkende halvdelen af fiske-snøren efter mig. Hvad gør man så? Man råber og venter på assistance. En lidt mere erfaren person kom og belærte mig om, at bøjlens på hjulet ikke skal slås om, før krogen skal i vandet. Så blev man så meget klogere. Men netop at få krogen i vandet skulle vise sig at blive det næste problem. Det er nemlig meget nemmere at ramme den modsatte bred end at ramme vandet.

Efter en del slåskampe med træet på den modsatte side af åen, lykkedes det dog at få snøren, krogen og flyderen i vandet. (Disse fagudtryk står helt for egen regning).

Endelig var der bid og fisken kunne hives på land. Men den skulle jo også slås ihjel, og det var svært, man er vel et fredeligt menneske. En af pigerne var så letsindig at bede buschaufføren om assistance. Han tog resolut fisken, lagde den på jorden og hoppede op og ned på den. Okay den døde, men lignede desværre også mere en fladfisk end en ørred.

Trods alle disse genvordigheder endte turen med et pænt udbytte af fisk til alle, og selv de mest uøvede og uheldige kunne servere friskfanget ørred til aftensmad.

Men det er ikke hele historien, de næste uger blev nemlig brugt til at studere ørredmaver og resultatet af undersøgelserne blev en fin rapport om ørredernes spisevaner. Det meste af den (biologilærerens hund tog et par bidder) blev afleveret til opsynsmanden ved åen. Så på den måde, blev det nyttige forenet med det behagelige og det er jo altid rart.

Så til lykke og tak for den oplevelse.

Karen Løth Larsen
8. og 9. klasse 1982-1984

Skolegades skole 100 år

*Skrevet af Birgit Larsen og Lone Gedebjerg
- 1988*

Birgit: Lone og jeg har gået her på Skolegades skole sammen i snart 10 år. Til tider har det været nogle kedelige timer, men hovedparten af alle de timer, vi har haft, har været spændende.

Lone: Jeg glemmer ikke den første skoledag. Alle, der skulle i første klasse, kom slæbende med deres splinternye skoletasker, og vi havde også vores forældre med. Vi fik en bog, og fik allerede lektier for. Jeg kan huske vi skulle male huset »Højbo«.

Birgit: Ja, men vi kom da hurtigt til at kende hinanden og lærerne bl.a. Elly Høgh, som blev vores klasselærer de første 7 år af vores skoletid. Til regning havde vi Petra Poulsen. Hun var lidt speciel, når vi havde haft regneprøve, uddelte hun præmier til dem, som havde mindst fejl. Også til jul gav hun os små gaver, som hun selv havde lavet. Tit sendte hun sin æske med helt små lakridskugler rundt i klassen, og lod os tage en hver.

Lone: Vi var mange gange på nogle små ture bl.a. Fårup Sommerland, Århus og Mors.

Birgit: Men det var ikke de skæggeste steder, vi har været i de små klasser. Fra 1.-6. klasse var vi hvert år et par dage i Munkens Klit: Det er en slags lejrskole for de små klasser. Den ejes af Brønderslev kommune, og der har vi tilbragt mange morsomme timer.

Lone: Knud Andersen var bare en af de

flinke lærere vi havde med. Han lærte os en masse om stranden og i det hele taget naturen, men han lærte os også at bygge drager. Om aftenen havde vi »kageaften«. Vi skulle selv tage en kage med, og så inviterede vi forældrene ud til Munkens Klit. Vi skulle selv stå for oprydning og madlavning.

Birgit: På skolen har vi et elevråd, som har eksisteret i ca. 25 år. Fra 4. klasse blev der valgt 2 elever som skulle repræsentere deres klasser. Selvom vi dengang var små og ikke turde sige, hvad vi gerne ville, kom nogen af os dog til at være med til at arrangere skolefester, Bixsalget (en lille »kiosk«, som sælger (slik, sodavand, brød og frugt) og andre ting som skulle foregå på skolen.

Lone: Ja, der er nu sket »noget« skægt i løbet af de 10 år vi har været her på skolen. Hvad med dengang vi havde emneuge? I en hel uge var vi blevet delt ind i hold, som så skulle være med til at gøre skolen attraktiv og lidt mere spændende. Der blev lavet en lille legeplads i »parken«, billeder til væggene, malet og syet og hele ugen blev sluttet af med en festdag for hele skolen. Et hold havde hele ugen lavet mad og et andet havde stået for en lille musical.

Birgit: Den uge lærte vi også nogle af de større elever at kende, og det var som om hele skolen blev forandret i løbet af 5 dage, så det kunne vi godt have brug for igen.

Lone: Elis Frederiksen viste da også nogle af os, hvad han havde lært.

Rask tog han et par af de nyproducerede styler, - hoppede op, tog et par skridt og måtte så begynde på en ny. Vi stod bare og gloede på - med åbne munde og polypper - at inspektøren »stolprede« rundt i gården, og vi kunne *ikke* få os til at grine. Men da først et par stykker begyndte, var de andre svære at få standset igen.

Birgit: Nogle af lærerne kan da finde ud af at lave noget sjov. F.eks. ligesom dengang John Kløjgaard legede pindsvin. Det var engang vi havde ham til biologi i en time i 7. klasse. Han fortalte, hvad pindsvinet spiste, om dets pigge og om, hvordan det gik. Da han skulle til at demonstrere, hvordan, det gik, smed han skoene, hoppede op på bordet og gik frem og tilbage, mens han forklarede at det var temmelig besværligt, da et pindsvin jo var platfodet.

Lone: Ja, det var jo i de små klasser, dengang vi var børn!! Vi kom i 8. klasse, og til »de store« i overbygningen. Vi fik at vide, at nu var vi ligesom startet på noget nyt, noget krævende, så vi skulle bare tage det, der kom »somn voksne mennesker ville gøre«! I Vi skiftede klasselærer og fik Sune Frederiksen. Selvom det måske lyder mærkeligt, fik han os til at føle os voksne og mere ansvarsbevidste. Vi lærte en god ting, og det var at holde fast ved vores egne meninger, og det gør vi den dag i dag!!

Birgit: Sune gik stærkt ind for at vi skulle begynde at tjene penge, som skulle bruges til en rejse i slutningen af 8. klasse. Vi fik da tjent en hel del ved at sælge julekort, betale et fast beløb

hver måned og vi hjalp ligeledes til ved en børneteaterfestival med at sælge kage, frokost og drikkevarer.

Lone: Og så havde vi også en flaskecontainer (som vi stadig har), hvor folk kunne komme og aflevere tomme flasker og andet glas.

Birgit: Da vi dengang begyndte at »indsamle« penge, var det meningen at de skulle bruges til en London-tur. Men da der ikke var penge nok, tog vi en 3-dages tur til København. Det var alletiders tur og vi kan i hvert fald opfordre andre klasser til det samme.

Lone: Den sidste dag før sommerferien i 8. klasse fik vi at vide, at vi igen skulle skifte klasselærer. Vi skulle have en af de nye lærere, som var kommet sidste år, Bent Andersen.

Birgit: Vi synes nok alle, at det har præget vores skolegang, at vi skulle skifte klasselærer, fordi det er svært at omstille sig.

Lone: Men det er gået meget godt og især her i 10. klasse. Måske var det turen til Tyskland i 9. klasse, der gjorde at vi så hurtigt kom til at kende vores klasselærer. Også fordi han er yngre end andre lærere, han ved mere om, hvordan ungdommen er og mener.

Birgit: I år er der kommet en alletiders 10. klasse. Det er en ordning, som er på alle skoler med 10. klasser. Ordningen går ud på, at vi i slutningen af 9. klasse fik lov selv at vælge os ind på den linje, vi gerne ville. Her på skolen kunne vi vælge mellem biologisk/kreativ-, idræts og håndgernings linje. Men hvis vi var interesseret i en af linjerne på de andre skoler, var der mulighed for at skifte.

Lone: Men vi blev her på skolen og valgte os ind på idrætslinjen. Foruden de forskellige linjer og de almindelige timer, har vi en temadag hver fredag. På denne dag er begge 10. klasser samlet. Vi er bl.a. ved at skaffe penge til en tur til i april måned. Vi skal også ud at besøge forskellige virksomheder, lave gruppearbejder og være med til at gøre jubilæet for Skolegades skole til en festlig og uforglemmelig dag. Kort sagt skal vi næsten selv bestemme, hvad vi skal lave.

Birgit: Vores sprogtimer er inddelt i to

semestre. Efter sommerferien og til jul har vi engelsk udvidet eller tysk grundkursus og efter jul og til sommerferien '89 er det omvendt. Det ene sprog afsluttes til jul og det andet til sommerferien. Det vil sige, at ud over de 7 engelsk-tysktimer, har vi regning, dansk, linjefag og nogle af os fysik og fransk.

Lone Til slut vil vi ønske Skolegades og skole til lykke med de 100 år, og Birgit håber at den vil få mange gode år endnu.

*Hilsen to »skolegade veteraner«
Lone og Birgit*



»Muren« males endnu en gang.

God dag igen!

Skoleinspektør Ole Stevns



En våd og sjappet februardag i 1953 gjorde jeg min første entre på Skolegades skole, hvor jeg skulle begynde i 5. klasse. Vi var efter min fars død flyttet fra Vrensted til en villa, som mor havde købt i Rosenvængets Alle. Her kom vi i godt skoleselskab, idet naboerne var overlærer Sv. Hauerholt og lærer Ejner Nielsen. Som genbo havde vi den legendariske overlærer Jens Sørensen, der i daglig tale blot blev kaldt »Gammel Sørensen«. En ret excentrisk herre, som vi børn i gaden nærede nogen respekt for.

Mor fulgte mig den korte vej til skolen, for at jeg på behørig vis kunne blive indskrevet hos skoleinspektør Johannes Sørensen. Selv så mange år efter står dagen fuldstændig klar for mig. Sørensen modtog os temmelig brøstigt, og på hans spørgsmål om hvem vi var, og hvad vort ærinde skyldtes, begyndte jeg på en længere udredning. Imidlertid blev det mig hurtigt betydet, at det nok var bedst, hvis jeg holdt min mund. Det her var samtale mellem voksne! Jeg skulle nok få at vide, hvad jeg havde at tro og gøre, Sådan!

Efter dette lille intermezzo blev jeg ført over i klassen, som havde til huse i nr. 27. Frøken Vig-Nielsen tog imod, ønskede mig velkommen med et lille suk, tror jeg nok. I forvejen var der over 30

elever i klassen, gode børn naturligvis, men ikke alle efter lærerindens hoved. Hun havde og fik sit hyr med os, må jeg nok desværre i dag beskæmmet indrømme. Jeg tror bestemt, hun havde den bedste vilje til at ville os det vel, men spireevnen i de frøkorn, hun såede i vore ofte uimodtagelige og trodsige børnesind, var ikke særlig høj. Når jeg tænker tilbage på hendes timer, mindes jeg mange sælsomme episoder og oplevelser, som dog ikke skal gengives her, da min nuværende opgave næppe vil være at fremkomme med forslag og ideer til gale streger i timerne. Ellers gik dagene sikkert som på alle andre skoler. Vi fik nye lærere, som gjorde deres bedste for at holde os i et jerngreb, hvilket også lykkedes, må jeg sige. Der var stram disciplin i timerne, og i de længe ventede frikvarterer sørgede stokkebevæbnede gårdvagter for, at der intet uregelmæssigt foregik. Slagsmål og en lille smuttur, til slikmutter, fru Gjedsig, takseredes til et antal rap af kæppen, som blev ført med sikker hånd af en hårdtslående gårdvagt. De blå mærker, vi så selvfølgelig kunne fremvise derhjemme ved lørdagsbadningen, havde en umiskendelig lighed med visse tegn, der kendes fra regnetimerne. Hvor disse mærker kom fra, krævede så ind imellem yderligere

gere forklaring, hvilket i værste fald kunne medføre repressalier fra forældre-side. Der var rigtig mange børn på skolen - op mod halvandet tusinde - og alle skulle ud i frikvartererne. Man kan i dag dårligt forestille sig, hvorledes det rent praktisk kunne lade sig gøre, at få så mange elever ud og ind igen på forholdsvis kort tid, men et veltilrettelagt system bevirkede, at det i reglen foregik uden de helt store sværds slag, et par smårap af kæppen var faktisk tilstrækkeligt til at gelejde de mest uvorne unger.

Da jeg havde gået her godt et par år, mente min mor, jeg kunne have godt af at se lidt mere af verden. Derfor blev jeg taget ud af mellemskolen og fik min videre skoleuddannelse på Sorø Akademi, en drengeskole, hvor mange ting var ganske anderledes end dem, jeg havde lært at kende her.

Så drejede tidens hjul langsomt videre, og i dag, mere end 33 år efter mit første møde med Skolegades skole, er jeg så vendt tilbage, dog i en noget anden rolle

end dengang. Jeg havde næppe i min vildeste fantasi kunnet forestille mig, at en dag skulle jeg være den, der sad i stolen og modtog nye elever, men livets veje er jo så ofte uransalige! Her er jeg da og glæder mig til at tage fat på arbejdet, som der er rigeligt af.

Hvad fremtiden vil bringe for vor skole, ved ingen, men det ligger vist helt klart, at store ændringer er lige om hjørnet, og at vi fremover skal søge at finde et passende fodslag til alt det nye, som presser sig på.

Vi, der har vor gerning i skolens tjeneste, må til stadighed erindre os om, at vi ALLE er fælles om den vigtige og krævende opgave, det er inden for de afstukne rammer at give børnene en så god skole som overhovedet mulig. Et sted, hvor de trives og blomstrer.

Måtte det lykkes!

Lad dette sidste så være min fødselsdagshilsen til den hundredårige og mit ønske videre frem må være, at der endnu er mange runde tal i sigte!

Til lykke!

Ole Stevns



Sv. Rasmussen
1905-1910



Markus Hansen
1910-1935



Johs. Sørensen
1935-1958



Elis Frederiksen
1958-1988



Ole Stevns
1988-

INDHOLD:

Prolog	3
Forord	4
Hvornår blev Skolegades skole taget i brug	5
Skolevæsenets historie af J. C. Dalgaard	8
Skolens udvikling i tal	13
Vandkummen	14
Marinus Bendtsen fortæller	15
Poul Mario fortæller	22
46 år ved Skolegades skole	30
Tilbageblik af Ove Jensen	34
Borgmester Kaj Kjær fortæller	38
Minder fra vores skoletid	41
50 år ved Skolegades skole	44
Tæv	46
Sådan var det i 60'erne	48
Tanker om min skoletid	50
Elever sætter kulør på skolen	52
En skoleleders betragtninger af Elis Frederiksen	53
»Bogen i skolen«	55
På fisketur	57
Skolegades skole 100 år	59
Goddag igen af skoleinspektør Ole Stevns	62

***Vi ønsker
Skolegades skole
til lykke
med 100-års jubilæe!***

